

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Εποπτεία-Επιμέλεια: Διατμηματική Επιτροπή

Συντονισμός: Δρ Μάριος Στυλιανίδης (Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης)

Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης: Δημήτρης Μικελλίδης (ΠΛΕ Πάφου),
Νεοφύτα Καμέρη (ΕΔΕ Γενικών Μαθημάτων)

Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης: Γιάννης Ιωάννου (ΕΜΕ Μαθηματικών),
Ελένη Παπαστεφάνου (ΕΜΕ ΣΕΑ)

Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης:
Δρ Βαλεντίνα Θεοδοσίου (ΛΕΠ Α'), Μαρία Θεοφίλου (ΛΕΠ)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου: Χριστίνα Σταύρου (Λειτουργός ΠΙ)

Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας: Μαρίλια Παντζιαρή (Ανώτερη Εκπαιδευτική Ψυχολόγος)

Επιμέλεια κειμένων: Δρ Αναστασία Παναγιώτου (ΛΕΠ, Γραφείου ΔΔΕ)

Γλωσσική επιμέλεια: Ευαγγελία Χαραλάμπους (Λειτουργός ΥΑΠ)

Σχεδιασμός/Ηλεκτρονική σελίδωση: Θεόδωρος Κακουλλής (Λειτουργός ΥΑΠ)

Γενικός συντονισμός: Χρίστος Παρπούνας (Συντονιστής ΥΑΠ)

Σημείωση: Η παρούσα έκδοση του Οδηγού στηρίχθηκε στην Α' έκδοση του 2016 της ΥΣΕΑ, που σχεδίασε, συνέταξε και ανέπτυξε ο κ. Σπύρος Κουλουμής, Βοηθός Διευθυντής ΣΕΑ. Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζονται στον κ. Σπύρο Κουλουμή, για τη σημαντική συνεισφορά του στη δημιουργία και της παρούσας έκδοσης, με τη συγγραφή του Διά Ζώσης και Διαδικτυακού Προγράμματος συναισθηματικής προετοιμασίας των μαθητών.

© ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Α' έκδοση 2016

Β' έκδοση 2021

ISBN: 978-9963-54-006-8

Στο εξώφυλλο χρησιμοποιήθηκε ανακυκλωμένο χαρτί σε ποσοστό τουλάχιστον 50%, προερχόμενο από διαχείριση απορριμμάτων χαρτιού. Το υπόλοιπο ποσοστό προέρχεται από υπεύθυνη διαχείριση δασών.

Πρόλογος

Η ομαλή μετάβαση των μαθητών/μαθητριών από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο αποτελεί μία από τις προτεραιότητες του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (Υ.Π.Π.Α.Ν.) και έναν από τους στόχους της αναδόμησης των Ωρολογίων Προγραμμάτων της Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Η πολιτική για την «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο» εντάσσεται μέσα στο πλαίσιο της ευρύτερης προσπάθειας του Υ.Π.Π.Α.Ν. να βοηθήσει, από τη μία, τα παιδιά του Δημοτικού να εξοικειωθούν από νωρίς με το περιβάλλον του Γυμνασίου, και από την άλλη, να προετοιμάσει το Γυμνάσιο για την υποδοχή τους.

Ο Υπουργός Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας κ. Πρόδρομος Προδρόμου, αναγνωρίζοντας τα μέχρι τώρα θετικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τις προσπάθειες των σχολείων και την εφαρμογή του προγράμματος, αλλά και τις πολλαπλές ανάγκες των παιδιών που μεταβαίνουν από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, ζήτησε από τις Διευθύνσεις Δημοτικής και Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης να προχωρήσουν, σε συνεργασία, στην αναθεώρηση της υφιστάμενης πολιτικής, ούτως ώστε να καλύπτει πληρέστερα τις ανάγκες των παιδιών που μεταβαίνουν από τη μία βαθμίδα εκπαίδευσης στην επόμενη.

Η πολιτική για την ομαλή μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, στοχεύει στην ενημέρωση και προετοιμασία των μαθητών για το Γυμνάσιο, καλύπτοντας τόσο το μαθησιακό όσο και το συναισθηματικό μέρος της μετάβασης. Συνεπώς, ο παρών, αναθεωρημένος «Οδηγός Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο» αποσκοπεί στην ολοκληρωμένη προετοιμασία των παιδιών και των γονέων/κηδεμόνων τους, τόσο στον τομέα της συναισθηματικής ετοιμότητας, όσο και στον τομέα της γνωστικής ετοιμότητας.

Μέσα από πρωτότυπες δραστηριότητες, τα παιδιά της Στ' τάξης του Δημοτικού, βοηθούνται να απομυθοποιήσουν και να αποβάλουν το άγχος και τον φόβο για το άγνωστο και μαθησιακά «δύσκολο» Γυμνάσιο. Στο Πρόγραμμα, περιλαμβάνονται δραστηριότητες που αφορούν στη σωστή και έγκαιρη ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων για τις αλλαγές που προκύπτουν από τη μετάβαση των παιδιών τους, από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, καθώς επίσης και τρόποι με τους οποίους μπορούν να τα βοηθήσουν κατά τη διαδικασία αυτή. Περιλαμβάνονται, επίσης, εισηγήσεις που ενδείκνυται να εφαρμοστούν για να διευκολύνουν την προετοιμασία των μαθητών της Στ' τάξης του Δημοτικού στον γνωστικό τομέα, μέσω της ανάπτυξης πρακτικών και γνωστικών δεξιοτήτων.

Μέσα από τον κατάλληλο σχεδιασμό δραστηριοτήτων του προγράμματος, προωθείται η συνέργεια των δύο βαθμίδων εκπαίδευσης και η αποτελεσματική συνεργασία των εκπαιδευτικών Δημοτικής και Μέσης, με κοινό στόχο την ομαλή μετάβαση των παιδιών από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο.

Εκφράζουμε τις ιδιαίτερες ευχαριστίες μας σε όσους συνέβαλαν στην αναδιαμόρφωση του Οδηγού Ομαλής Μετάβασης και ευχόμαστε το υλικό που ακολουθεί, να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς και τα σχολεία και να εξυπηρετήσει την επιτυχή εφαρμογή του προγράμματος.

Καλή δουλειά!

Δρ Μάριος Στυλιανίδης
Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης

Δρ Κυπριανός Δ. Λούης
Διευθυντής Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	6
2. Σύντομη Ιστορική Αναδρομή	7
3. Γενικές Εισηγήσεις για την Εφαρμογή του Προγράμματος	9
4. Δομή Οδηγού	10
5. Εφαρμογή Προγράμματος Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο	11
5.1. Μέρος Α΄ : Προετοιμασία μαθητών Στ΄ τάξης στον Συναισθηματικό Τομέα	11
5.1.1. Διά Ζώσης πρόγραμμα Ομαλής Μετάβασης	11
Ενδεικτικός κύκλος χρονικής υλοποίησης δραστηριοτήτων	11
Αναλυτική παρουσίαση δραστηριοτήτων	12
Σχετικά Έντυπα	24
5.1.2. Διαδικτυακό πρόγραμμα Ομαλής Μετάβασης (e-metavasi program)	26
Εισαγωγή	26
Ενδεικτικός κύκλος χρονικής υλοποίησης δραστηριοτήτων	28
Αναλυτική παρουσίαση δραστηριοτήτων	29
Σχετικά Έντυπα	40
5.2. Μέρος Β΄ : Ενίσχυση Γνωστικού Τομέα	42
Προετοιμασία μαθητών Στ΄ Δημοτικού	42
Υποδοχή μαθητών στην Α΄ Γυμνασίου	46

Εισαγωγή

Σύμφωνα με το λεξικό του Γ. Μπαμπινιώτη (2019)¹, «μετάβαση» ορίζεται ως η μετακίνηση από έναν τόπο σε άλλο ή η εξελικτική διαδικασία που οδηγεί από τη μία κατάσταση σε άλλη. Συνεπώς, η μετάβαση δεν αφορά μόνο στην αλλαγή του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και στην ψυχολογική και γνωστική διαδικασία που περνάει το άτομο μέσα από αυτή την αλλαγή. Η μετάβαση είναι μια συχνή διαδικασία καθόλη τη διάρκεια της ζωής, κατά την οποία το άτομο περνάει μέσα από διεργασίες ωρίμανσης.

Η μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο θεωρείται ως ένα σημαντικό σημείο στη μαθητική πορεία των παιδιών, ωστόσο δεν είναι πάντοτε ομαλή, καθώς χαρακτηρίζεται από διάφορες αλλαγές, τόσο λειτουργικές, όσο και κοινωνικές. Αφενός, τα παιδιά μετακινούνται από μια μικρή, αυτόνομη τάξη σε ένα μεγάλο, πιο ετερογενές σχολείο με αυξημένες προσδοκίες για ανεξάρτητη ακαδημαϊκή απόδοση και αφετέρου οι κοινωνικές σχέσεις γίνονται πιο πολύπλοκες, η επίδραση των συνομηλίκων μεγιστοποιείται και οι ανησυχίες σχετικά με την κοινωνική αποδοχή αυξάνονται. Συνεπώς, το πέρασμα από το γνώριμο περιβάλλον της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε ένα διαφορετικό, με άλλες απαιτήσεις, όπως αυτό της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενέχει εκπλήξεις, αλλά και κινδύνους για τους μαθητές. Μια δύσκολη μετάβαση έχει συσχετιστεί με ψυχολογικά προβλήματα, τα οποία μπορεί να πυροδοτήσουν μια αλυσίδα γεγονότων που θα επηρεάσουν τη μελλοντική επιτυχία και προσαρμογή των μαθητών (Rice, Frederickson & Seymour, 2010)². Έρευνα του Ψάλτη (2008)³ στα κυπριακά σχολεία, κατέδειξε πως ένα σημαντικό ποσοστό των παιδιών που μεταβαίνουν από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο βρίσκουν εξαιρετικά δύσκολο να προσαρμοστούν, κοινωνικά και διανοητικά, στο νέο σχολικό περιβάλλον για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Μια δύσκολη μετάβαση μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένα κίνητρα για μάθηση, τα οποία στη συνέχεια μπορεί να οδηγήσουν σε έναν φαύλο κύκλο μειωμένης ακαδημαϊκής επίδοσης και χαμηλών εκπαιδευτικών κινήτρων.

Παράλληλα, οι Eccles και Midgley (1990)⁴, βρήκαν στοιχεία που δείχνουν πως αρκετοί μαθητές αποκτούν μια πιο αρνητική στάση απέναντι στο σχολείο και στον εαυτό τους μετά τη μετάβαση, λόγω των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν στην προσαρμογή. Έρευνες στη Μεγάλη Βρετανία κατέδειξαν επίσης ότι το 10% των μαθητών που μεταβαίνουν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αντιμετωπίζουν, τουλάχιστον στην αρχή, σοβαρά προβλήματα. Τα προβλήματα αυτά, προκύπτουν κυρίως λόγω των αντιλήψεων που μπορεί να έχουν οι μαθητές για τις αλλαγές που δύναται να προκύψουν λόγω της μετάβασης σε θέματα που σχετίζονται με τους συμμαθητές και τις μεταξύ τους σχέσεις, τους εκπαιδευτικούς, τις απαιτήσεις των γνωστικών αντικειμένων, τη δυνατότητά τους να αντεπεξέλθουν κ.ά. Προβλήματα στη μετάβαση των μαθητών έδειξαν, επίσης, να σχετίζονται με αυξημένη πιθανότητα πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης, γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη για υιοθέτηση μέτρων που να διευκολύνουν τη μετάβαση από τη μία βαθμίδα στην άλλη και να την καθιστούν μια ομαλή διαδικασία.

Σημείωση: Για αποφυγή επαναλήψεων στο βιβλίο, χρησιμοποιείται μόνο το αρσενικό γένος στη χρήση λέξεων όπως *μαθητής*, *καθηγητής*, *διευθυντής*, *υπεύθυνος* κ.λπ. και καλύπτεται και το θηλυκό γένος των αντίστοιχων λέξεων.

¹ Μπαμπινιώτης, Γ. (2019). Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας (5η έκδ.). Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.

² Rice, F., Frederickson, N. & Seymour, J. (2010). Assessing pupil concerns about transition to secondary school. *British Journal of Educational Research*, 81(2), 244-263. <http://dx.doi.org/10.1348/000709910X519333>

³ Ψάλτης, Ι. (2008). Η Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο. Αθήνα: Πάργα.

⁴ Eccles, J. S., & Midgley, C. (1990). Changes in academic motivation and self-perception during early adolescence. In R. Montemayor (Ed.), *Early adolescence as a time of transition* (pp. 1-29). Beverly Hills, CA: Sage Publishing Co.

Σύντομη Ιστορική Αναδρομή

Το Πρόγραμμα «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο», έχει ως βασικό σκοπό του την υλοποίηση δραστηριοτήτων με στόχο τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, τόσο στον συναισθηματικό, όσο και στον ακαδημαϊκό τομέα, έτσι ώστε οι μαθητές του Δημοτικού να προσαρμόζονται πιο εύκολα και πιο γρήγορα στο καινούργιο γι' αυτούς περιβάλλον του Γυμνασίου.

Το πρόγραμμα Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο ξεκίνησε να εφαρμόζεται πιλοτικά πριν δέκα χρόνια στο Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας, επαρχίας Λευκωσίας. Το πρόγραμμα «αγκαλιάστηκε» με ιδιαίτερη ζέση από τις Διευθύνσεις και το προσωπικό των οκτώ συνεργαζόμενων Δημοτικών Σχολείων. Στην πορεία, το πρόγραμμα επεκτάθηκε σε όλη την Κύπρο, με τη βοήθεια και του Οδηγού Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, ο οποίος εκδόθηκε το 2016 από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, και επανεκδόθηκε το 2018.

Οι πρώτες δραστηριότητες που εφαρμόστηκαν, για να βοηθήσουν τους μαθητές του Δημοτικού να μεταβούν ομαλά στο Γυμνάσιο, είχαν να κάνουν με την αύξηση των περιόδων παρακολούθησης μαθημάτων από τους μαθητές του Δημοτικού κατά την καθιερωμένη επίσκεψή τους στο Γυμνάσιο, καθώς και τη συμμετοχή τους σε αθλητικές και άλλες δραστηριότητες με μαθητές της Α' Γυμνασίου. Στην πορεία, και αφού τα πρώτα αποτελέσματα ήταν ενθαρρυντικά, οι δραστηριότητες αυξήθηκαν και εμπλουτίστηκαν μέσα και από εισηγήσεις των εκάστοτε εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών.

Η συμμετοχή των μαθητών του Δημοτικού σε κοινές δραστηριότητες με τους μαθητές του Γυμνασίου τα εξοικειώνει με το νέο περιβάλλον και τους ανθρώπους του και τα βοηθά να ενταχθούν, αργότερα, ομαλά σ' αυτό. Μέσα από την ολοήμερη επίσκεψή τους στο Γυμνάσιο, οι μαθητές των Δημοτικών γνωρίζουν τους χώρους και τις εγκαταστάσεις του σχολείου, γνωρίζουν μαθήματα και καθηγητές και γενικά τον τρόπο λειτουργίας του Γυμνασίου, γεγονός που μπορεί να συμβάλει στην ταχύτερη προσαρμογή τους στο Γυμνάσιο.

Σε σχέση με τα Αναλυτικά Προγράμματα, έχει επίσης καταβληθεί συστηματική προσπάθεια για υποβοήθηση της ομαλής μετάβασης από τη μία βαθμίδα εκπαίδευσης στην άλλη, ενώ η ανάπτυξη και εφαρμογή του Νέου Σχεδίου Αξιολόγησης του μαθητή είναι, επίσης, ένα σημαντικό εργαλείο προς την κατεύθυνση της ομαλής μετάβασης.

Τα τελευταία χρόνια, με ικανοποίηση, διαπιστώθηκε πως αρκετά Γυμνάσια συνεργάζονται συστηματικά με τα Δημοτικά από τα οποία προέρχονται οι μαθητές τους, με επίκεντρο τον Οδηγό Ομαλής Μετάβασης, προετοιμάζοντας έτσι τα παιδιά για τη μετάβαση από τη μία βαθμίδα στην άλλη. Αυτή η συνεργασία βοηθά παράλληλα στο να έλθουν πιο κοντά οι εκπαιδευτικοί των δύο βαθμίδων, να γνωρίσουν τον τρόπο με τον οποίο εργάζονται οι εκπαιδευτικοί, τόσο στο Δημοτικό όσο και στο Γυμνάσιο, και να γίνουν κοινωνοί των πραγματικών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη μετάβασή τους από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, ώστε να υιοθετηθούν κατάλληλες πρακτικές άρσης των προβλημάτων αυτών. Ο παρών, αναθεωρημένος Οδηγός, αντικατοπτρίζοντας τις νέες ανάγκες που προέκυψαν λόγω της πανδημίας και τους περιορισμούς στις διά ζώσης δραστηριότητες, περιλαμβάνει επίσης εισηγήσεις για την εξ αποστάσεως εφαρμογή των δραστηριοτήτων προώθησης της ομαλής μετάβασης των παιδιών, στοχεύοντας στο να υποβοηθήσει περαιτέρω τα σχολεία στην υλοποίηση του Προγράμματος.

Γενικές Εισηγήσεις για την Εφαρμογή του Προγράμματος

- Οι Διευθύνσεις, τόσο των Γυμνασίων όσο και των εμπλεκόμενων Δημοτικών, θα πρέπει να δημιουργήσουν από κοινού την **Επιτροπή Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο**. Η Επιτροπή αυτή θα απαρτίζεται από συναδέλφους και των δύο βαθμίδων. Επικεφαλής της Επιτροπής θα είναι ο βοηθός διευθυντής (Β.Δ.) τον οποίο θα ορίσει το Γυμνάσιο, ο οποίος θα έχει τη γενική ευθύνη του συντονισμού των δραστηριοτήτων του Προγράμματος. Ο Β.Δ. που θα επιλεγεί από τη διευθυντική ομάδα του Γυμνασίου, θα πρέπει να είναι άτομο με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το Πρόγραμμα. Εκ μέρους του Γυμνασίου, πέραν από τον Β.Δ., στην Επιτροπή θα συμμετέχουν ο καθηγητής Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Σ.Ε.Α.), οι Υπεύθυνοι Τμημάτων της Α' τάξης και καθηγητές που θα επιδείξουν ενδιαφέρον. Εκ μέρους των Δημοτικών σχολείων της σχολικής περιφέρειας, θα οριστεί υπεύθυνος Β.Δ. σε κάθε σχολείο και θα συμμετέχουν όλοι οι δάσκαλοι της Στ' τάξης.
- Η Επιτροπή αυτή θα καταρτίζεται στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς και θα συνεδριάζει στο **Συντονιστικό Κέντρο**, που θα είναι το **Γυμνάσιο της σχολικής περιφέρειας**. Η πρώτη συνεδρία της Επιτροπής θα πραγματοποιείται το αργότερο την πρώτη εβδομάδα του Νοεμβρίου. Σε αυτή τη συνεδρία θα γίνεται η γνωριμία μεταξύ των μελών της Επιτροπής και η παρουσίαση των δραστηριοτήτων του Προγράμματος από τον Β.Δ. υπεύθυνο της Επιτροπής ή/και τον καθηγητή Σ.Ε.Α.
- Στη συνέχεια της εφαρμογής του Προγράμματος, η επικοινωνία θα διεξάγεται, είτε μέσω τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, είτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Πριν από την έναρξη της κάθε μιας από τις δέκα δραστηριότητες, ο Διευθυντής του Γυμνασίου θα αποστέλλει ενημερωτική επιστολή στους διευθυντές των δημοτικών σχολείων, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Όλα τα δείγματα ηλεκτρονικών μηνυμάτων βρίσκονται αναρτημένα στο **Παράρτημα 1**, στον ιστότοπο της Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο (<http://www.moec.gov.cy/dde/programs/omali-metavasi/>).
- Η επικοινωνία μεταξύ δασκάλων και καθηγητών, μελών της κοινής Επιτροπής, πρέπει να είναι συχνή και να στοχεύει στην ανταλλαγή απόψεων και εισηγήσεων αναφορικά με τον τρόπο διεξαγωγής των μαθημάτων τους, με σκοπό την περαιτέρω σμίκρυνση των διαφορών μεταξύ Στ' τάξης Δημοτικού και Α' τάξης Γυμνασίου. Η επικοινωνία αυτή μπορεί να πραγματοποιείται είτε διά ζώσης είτε και διαδικτυακά. Επίσης, δάσκαλοι και καθηγητές θα μπορούσαν να προγραμματίζουν εκατέρωθεν παρακολουθήσεις μαθημάτων αλλά και συνδιδασκαλίες, τόσο στο Γυμνάσιο όσο και στο Δημοτικό, εάν και εφόσον αυτό είναι δυνατόν.
- Στις περιπτώσεις που το Πρόγραμμα θα εφαρμοστεί διά ζώσης, κατά τις ολόήμερες επισκέψεις των μαθητών του Δημοτικού στο Γυμνάσιο, μετά από συνεννόηση των εμπλεκόμενων σχολείων, οι δάσκαλοι της Στ' τάξης που συνοδεύουν τους μαθητές μπαίνουν στις τάξεις μαζί τους, είτε για να παρακολουθήσουν τα μαθήματα ή/και να κάνουν συνδιδασκαλία με τον καθηγητή, αν προηγήθηκε σχετική προετοιμασία. Αυτή η ενέργεια θα δώσει την ευκαιρία στους εκπαιδευτικούς των δύο βαθμίδων να συνεργαστούν, να συνειδητοποιήσουν τις ιδιαιτερότητες κάθε βαθμίδας και να ανταλλάξουν ιδέες σε θέματα διδασκαλίας και καλών πρακτικών.
- Στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς, συστήνεται στις εγγραφές των μαθητών της Α' τάξης, δηλαδή των μαθητών που έλαβαν μέρος στο Πρόγραμμα κατά τη διάρκεια της χρονιάς, οι μαθητές να

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

εκφράζουν την προτίμησή τους για τουλάχιστον έναν συμμαθητή που θα ήθελαν να είναι μαζί στην ίδια τάξη, τη νέα σχολική χρονιά. Έπειτα, στο μέτρο του δυνατού, και εφόσον η επιλογή του μαθητή δεν προκαλεί οποιαδήποτε δυσκολία στη δημιουργία και λειτουργία των τμημάτων, αυτές οι προτιμήσεις να λαμβάνονται υπόψη στην τοποθέτηση των μαθητών στα τμήματα. Θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στους μαθητές που αποδεδειγμένα αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Είναι σημαντικό για τους μαθητές, σε αυτή τη μεγάλη για αυτούς αλλαγή, να βρίσκονται στο ίδιο τμήμα με κάποιο γνωστό τους άτομο, για να νιώθουν ασφάλεια και σιγουριά στα πρώτα τους βήματα.

- Είναι πολύ χρήσιμο οι δάσκαλοι να δίνουν πληροφορίες σχετικές με προσωπικά, οικογενειακά και μαθησιακά θέματα των μαθητών τους στους καθηγητές Σ.Ε.Α. που θα επισκέπτονται το σχολείο τους. Οι πληροφορίες αυτές, χρησιμοποιούνται με εχεμύθεια και διακριτικότητα για το καλώς νοούμενο συμφέρον των μαθητών. Με σκοπό την καλύτερη διασύνδεση του Δημοτικού και του Γυμνασίου, θα πρέπει, επίσης, να αξιοποιούνται δεδομένα αξιολόγησης των μαθητών της Στ' Δημοτικού για να λαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τις μαθησιακές, συναισθηματικές και κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών και να εντοπίζονται οι περιοχές ανάπτυξης για τον κάθε μαθητή.
- Στην περίπτωση που ένα Δημοτικό Σχολείο τροφοδοτεί με μαθητές περισσότερα από ένα Γυμνάσια, τότε όλοι οι μαθητές του συγκεκριμένου Δημοτικού θα συμμετέχουν στο Πρόγραμμα που θα υλοποιηθεί από το Γυμνάσιο στο οποίο θα φοιτήσει η πλειοψηφία των μαθητών.

Δομή Οδηγού

Ο «Οδηγός Ομαλής Μετάβασης» περιλαμβάνει δράσεις οι οποίες αναμένονται να συμβάλουν στην ομαλή μετάβαση των μαθητών από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο και στην ενίσχυση, τόσο του συναισθηματικού τομέα, όσο και των μαθησιακών δεξιοτήτων και της γνωστικής τους ετοιμότητας. Παράλληλα, ο Οδηγός στοχεύει στην άμβλυνση των εμποδίων που προκλήθηκαν λόγω της πανδημίας και του περιορισμού των διά ζώσης δραστηριοτήτων.

Συνεπώς, ο Οδηγός παρουσιάζει εισηγήσεις για την εφαρμογή δραστηριοτήτων διά ζώσης αλλά και διαδικτυακών, περιλαμβάνοντας δέκα δραστηριότητες, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί για να μπορούν να προσφερθούν εξ' αποστάσεως με τη χρήση της τεχνολογίας.

Συγκεκριμένα, ο Οδηγός οργανώνεται σε δύο μέρη:

- Στο **Μέρος Α'**, περιλαμβάνονται δραστηριότητες των οποίων η εφαρμογή αποσκοπεί στην επαρκή **συναισθηματική προετοιμασία** των παιδιών για τη μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο. Πέραν από τις δραστηριότητες που μπορούν να εφαρμοστούν διά ζώσης, για να συμβάλουν στην ομαλή μετάβαση των παιδιών στον συναισθηματικό τομέα, παρουσιάζονται επίσης εισηγήσεις για εφαρμογή του Προγράμματος μέσα από αντίστοιχες διαδικτυακές δραστηριότητες.

Συγκεκριμένα, στο Μέρος Α' περιλαμβάνεται η διαδικτυακή μορφή του Προγράμματος «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο», η οποία ονομάστηκε «e-metavasi program» και αποτελείται από δέκα δραστηριότητες, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί, για να μπορούν να προσφερθούν εξ' αποστάσεως με τη χρήση της τεχνολογίας.

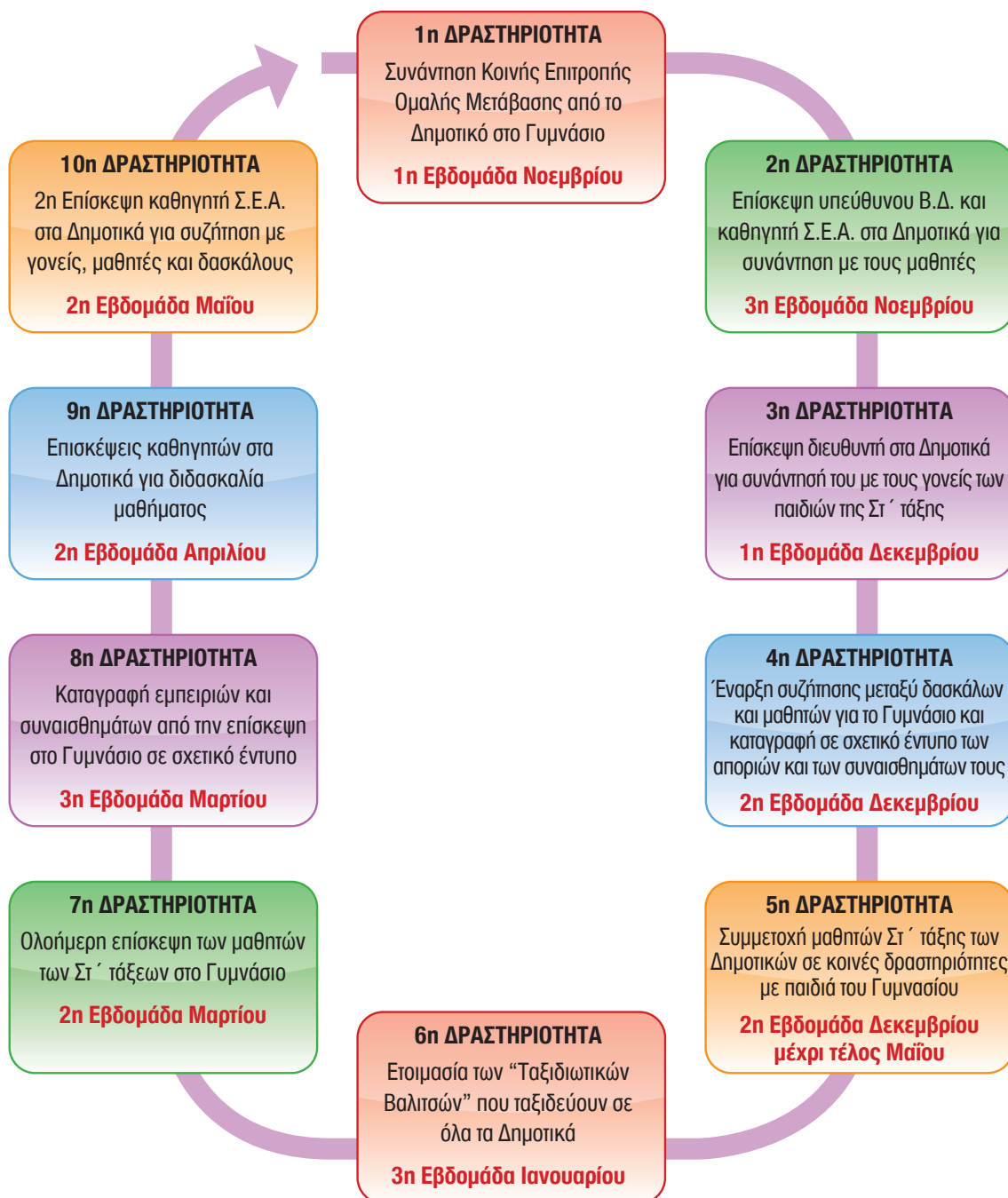
- Στο **Μέρος Β'**, περιλαμβάνονται εισηγήσεις οι οποίες ενδείκνυται να εφαρμοστούν για την ανάπτυξη των **γνωστικών δεξιοτήτων** των μαθητών. Συγκεκριμένα, στην πρώτη ενότητα του Μέρους Β' περιλαμβάνονται εισηγήσεις για τους εκπαιδευτικούς **Δημοτικής Εκπαίδευσης**, οι οποίες αφορούν στην ανάπτυξη **πρακτικών δεξιοτήτων, γνωστικών δεξιοτήτων, δεξιοτήτων αξιολόγησης και σωστής διαχείρισης του χρόνου**. Στη δεύτερη ενότητα του Μέρους Β' περιλαμβάνονται εισηγήσεις οι οποίες ενδείκνυται να εφαρμοστούν στο **Γυμνάσιο**, για **υποδοχή των παιδιών στην Α' τάξη και προετοιμασία** τους στις ακαδημαϊκές απαιτήσεις του Γυμνασίου.

Μέρος Α΄: Προετοιμασία μαθητών Στ΄ τάξης στον Συναισθηματικό τομέα

Διά ζώσης πρόγραμμα ομαλής μετάβασης

Ενδεικτικός κύκλος χρονικής υλοποίησης δραστηριοτήτων

Αναλυτική παρουσίαση των δραστηριοτήτων

Α. Δραστηριότητα 1η

Συνάντηση της κοινής Επιτροπής Γυμνασίου - Δημοτικών για την Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Στις αρχές Νοεμβρίου, ο Διευθυντής του Γυμνασίου ετοιμάζει επιστολή την οποία στέλνει μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (ηλεκτρονικό μήνυμα 1)⁵ στους διευθυντές των Δημοτικών σχολείων που εμπλέκονται στο Πρόγραμμα. Μέσα από την επιστολή ενημερώνει για την έναρξη του Προγράμματος και καλεί τα μέλη της κοινής Επιτροπής για την «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο» σε συνάντηση στο Γυμνάσιο, που είναι και το Συντονιστικό Κέντρο.

Στη συνάντηση αυτή, ο Β.Δ. υπεύθυνος της Επιτροπής ή/και ο καθηγητής Σ.Ε.Α. του Γυμνασίου, παρουσιάζουν τις δραστηριότητες του Προγράμματος σε όλα τα μέλη της κοινής Επιτροπής. Όλοι οι εμπλεκόμενοι έχουν μαζί τους τον σχετικό οδηγό του Προγράμματος και αναλύουν και επεξηγούν την κάθε δραστηριότητα και τα έντυπα που θα χρησιμοποιούνται. Επίσης, καθορίζουν αδρομερώς τα χρονοδιαγράμματα και τις ευθύνες που θα αναλάβει το κάθε μέλος της Επιτροπής.

Η συνάντηση πραγματοποιείται, για να δώσει την ευκαιρία σε όλα τα μέλη της Επιτροπής να γνωριστούν μεταξύ τους, να ανταλλάξουν απόψεις και να θέσουν τη βάση της μεταξύ τους συνεργασίας για την υλοποίηση του Προγράμματος.

Β. Δραστηριότητα 2η

Επίσκεψη του Β.Δ. υπεύθυνου της Επιτροπής και του καθηγητή Σ.Ε.Α. σε όλα τα Δημοτικά σχολεία της οικείας Σχολικής Περιφέρειας, για συνάντηση με τους μαθητές των Στ' τάξεων

Τη δεύτερη εβδομάδα του Νοεμβρίου, ο Διευθυντής του Γυμνασίου στέλνει επιστολή ηλεκτρονικά (ηλεκτρονικό μήνυμα 2) στους Διευθυντές των Δημοτικών Σχολείων και τους ενημερώνει για την ημερομηνία της επικείμενης επίσκεψης του Β.Δ. υπεύθυνου του Προγράμματος και του καθηγητή Σ.Ε.Α. στα Δημοτικά.

Μαζί τους στην επίσκεψή τους στα Δημοτικά, ο Β.Δ., υπεύθυνος της Επιτροπής του Γυμνασίου και ο καθηγητής Σ.Ε.Α., παίρνουν σχετικό ενημερωτικό τρίπτυχο το οποίο ετοιμάζεται άμεσα μετά από τη συνάντηση στο Γυμνάσιο των μελών της κοινής Επιτροπής για το Πρόγραμμα «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο» και περιλαμβάνει τις δέκα δραστηριότητες του Προγράμματος. Το τρίπτυχο περιέχει τις δραστηριότητες σε τίτλους και τη χρονική περίοδο υλοποίησής τους με βάση τα δεδομένα της συγκεκριμένης σχολικής χρονιάς (παράδειγμα καλής πρακτικής σχετικά με το ενημερωτικό τρίπτυχο βρίσκεται στον ακόλουθο σύνδεσμο:

http://www.moec.gov.cy/dde/programs/omali-metavasi/draseis_scholeion_kales_praktikes.html).

Κατά την επίσκεψή τους στα Δημοτικά, ο Β.Δ., υπεύθυνος της Επιτροπής του Γυμνασίου μαζί με τον καθηγητή Σ.Ε.Α., συνοδευόμενοι από τον Διευθυντή του Δημοτικού ή εκπρόσωπό του, επισκέπτονται τους μαθητές της Στ' τάξης στα τμήματά τους και έχουν μία πρώτη επικοινωνία μαζί τους. Γίνονται οι σχετικές συστάσεις και οι «επισκέπτες» από το Γυμνάσιο είναι στη διάθεση

⁵Όλα τα δείγματα ηλεκτρονικών μηνυμάτων προς τα σχολεία βρίσκονται αναρτημένα στο Παράρτημα 1, στον ιστότοπο της Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο (<http://www.moec.gov.cy/dde/programs/omali-metavasi/>).

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

των μαθητών να απαντήσουν στα πρώτα τους ερωτήματα και να λύσουν μερικές από τις απορίες τους για το Γυμνάσιο. Επιπλέον, δίνουν στους μαθητές το τρίπτυχο με τις δέκα δραστηριότητες, τους το επεξηγούν και τους ζητούν να το πάρουν στο σπίτι, για να το μελετήσουν και οι γονείς/κηδεμόνες τους.

Επιπρόσθετα, εισηγούνται στον δάσκαλο και στους μαθητές της Στ' τάξης, όπως ο κάθε μαθητής, τη δεύτερη εβδομάδα του Δεκεμβρίου, ετοιμάσει ένα μικρό τετράδιο το οποίο θα ονομάσει «**Γυμνάσιο, ερχόμαστε**» και θα φιλοτεχνήσει το εξώφυλλο αναλόγως. Σε αυτό το τετράδιο οι μαθητές θα γράφουν ότι έχει σχέση με το Γυμνάσιο. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να καταγράφουν συναισθήματα και απορίες τους για το Γυμνάσιο, κάθε φορά που θα γίνεται στην τάξη συζήτηση για το θέμα αυτό ή ακόμα όταν είναι στο σπίτι τους και νιώσουν κάποιο συναίσθημα ή τους δημιουργηθεί κάποια απορία. Οι συζητήσεις μεταξύ δασκάλου και μαθητών γύρω από το Γυμνάσιο και η καταγραφή των αποριών και των συναισθημάτων τους στο σχετικό τετράδιο, ξεκινούν τη δεύτερη εβδομάδα του Δεκεμβρίου και ολοκληρώνονται περί τα μέσα Φεβρουαρίου, όπου οι μαθητές θα κληθούν να συμπληρώσουν το έντυπο «Ετοιμάζομαι για το Γυμνάσιο» στο πλαίσιο της 4ης δραστηριότητας του Προγράμματος⁶.

Επίσης, στο τετράδιο αυτό οι μαθητές, με την καθοδήγηση των δασκάλων τους, θα μπορούσαν να γράψουν μικρές εκθέσεις ή και να κάνουν εργασίες που να αφορούν στη μετάβασή τους στο Γυμνάσιο. Κάποιες από τις εκθέσεις ή τις εργασίες τους μπορεί να περιληφθούν στο περιοδικό του Γυμνασίου.

Αυτή η πρώτη επικοινωνία με τους μαθητές της Στ' τάξης, αφενός έχει στόχο τη γνωριμία των μαθητών με τους ανθρώπους που θα έχουν τον κύριο λόγο και ρόλο στην πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων, και αφετέρου, βοηθά στη δημιουργία μιας σχέσης η οποία θα υποβοηθήσει στην υλοποίηση και των υπόλοιπων δραστηριοτήτων.

Επίσης, κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους στα Δημοτικά Σχολεία, ο Β.Δ. υπεύθυνος της κοινής Επιτροπής και ο καθηγητής Σ.Ε.Α., έχουν σύντομη συνάντηση γνωριμίας με τους Διευθυντές. Η μεταξύ τους γνωριμία και ανταλλαγή απόψεων, βοηθά στη δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού, στοιχεία άκρως απαραίτητα για τη συνεργασία των δύο βαθμίδων προς υλοποίηση του κοινού στόχου, που είναι η ετοιμασία των μαθητών των Δημοτικών να μεταβούν ομαλά στο Γυμνάσιο και να είναι έτοιμοι να ανταπεξέλθουν, τόσο συναισθηματικά όσο και μαθησιακά στις νέες προκλήσεις.

Γ. Δραστηριότητα 3η

Επίσκεψη του διευθυντή του Γυμνασίου στα Δημοτικά Σχολεία της οικείας σχολικής περιφέρειας για συνάντηση με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού

Στις αρχές Δεκεμβρίου, ο Διευθυντής του Γυμνασίου αποστέλλει ηλεκτρονικό μήνυμα στους διευθυντές των Δημοτικών Σχολείων (ηλεκτρονικό μήνυμα 3), και ενημερώνει για την επικείμενη επίσκεψή του στα Δημοτικά Σχολεία της σχολικής περιφέρειας, για να έχει συνάντηση με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης.

Ο σκοπός της επίσκεψης του διευθυντή στα Δημοτικά είναι πολύπλευρος. Πρωταρχικός στόχος είναι η γνωριμία με τους γονείς/κηδεμόνες και η ενημέρωσή τους για τους βασικούς πυλώνες

⁶Όλα τα έντυπα του Προγράμματος βρίσκονται αναρτημένα στο Παράρτημα 2 στον ιστότοπο της Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο (<http://www.moec.gov.cy/dde/programs/omali-metavasi/>).

(στόχους) του Γυμνασίου. Τους δίνει σχετικό ενημερωτικό τρίπτυχο/έντυπο που θα ετοιμαστεί από το σχολείο (παράδειγμα καλής πρακτικής σχετικά με το ενημερωτικό τρίπτυχο βρίσκεται στον ακόλουθο σύνδεσμο:

http://www.moec.gov.cy/dde/programs/omali-metavasi/draseis_scholeion_kales_praktikes.html .

Ενημερώνει επίσης τους γονείς/κηδεμόνες, σε γενικές γραμμές, για τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου και ζητά τη συνεργασία τους, για να μπορέσει να υλοποιήσει τους στόχους του Προγράμματος. Η επαφή του Διευθυντή με τους γονείς/κηδεμόνες δημιουργεί σ' αυτούς αίσθημα ασφάλειας και υποβοηθά στην αποτελεσματική επικοινωνία. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης με τους γονείς/κηδεμόνες, ο Διευθυντής απαντά στα ερωτήματά τους και λύνει τις απορίες τους. Στην επίσκεψή του ο Διευθυντής του Γυμνασίου στα Δημοτικά μπορεί, επίσης, να συνοδεύεται από τον Β.Δ. υπεύθυνο της κοινής Επιτροπής ή τον καθηγητή Σ.Ε.Α.

Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα, οι γονείς/κηδεμόνες ενημερώνονται σωστά και καθησυχάζονται οι ανησυχίες τους. Πολλές φορές, οι γονείς/κηδεμόνες μεταδίδουν την ανασφάλεια και το άγχος που νιώθουν για τη μετάβαση του παιδιού τους στο Γυμνάσιο, με αποτέλεσμα οι μαθητές να επιφορτίζονται με περισσότερη πίεση και άγχος απ' αυτό που ήδη έχουν. Συνεπώς, η ορθή και ολοκληρωμένη ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων είναι καθοριστικής σημασίας.

Επίσης, ο διευθυντής, κατά τη διάρκεια της παραμονής του στο Δημοτικό επισκέπτεται τα τμήματα της Στ' τάξης και έχει μια σύντομη συνομιλία μαζί με τους μαθητές για σκοπούς γνωριμίας και πρώτης επαφής.

Δ. Δραστηριότητα 4η

Καταγραφή σε σχετικό έντυπο των αποριών και των συναισθημάτων των μαθητών της Στ' τάξης για το Γυμνάσιο

Τη δεύτερη εβδομάδα του Δεκέμβρη, ο Διευθυντής του Γυμνασίου στέλνει ηλεκτρονικό μήνυμα στους Διευθυντές των Δημοτικών Σχολείων (ηλεκτρονικό μήνυμα 4) με το οποίο τους ενημερώνει για την έναρξη της 4ης δραστηριότητας. Η δραστηριότητα αυτή ξεκινά επίσημα με την έναρξη συζητήσεων μεταξύ δασκάλων και μαθητών για το Γυμνάσιο και τελειώνει με τη συμπλήρωση του εντύπου «Ετοιμάζομαι για το Γυμνάσιο». Οι συζητήσεις αυτές θα προετοιμάσουν το έδαφος για την επικείμενη ολοήμερη επίσκεψη των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού στο Γυμνάσιο μέσα στον Μάρτιο, όπου εκεί θα μπορούν να επιλύσουν τις απορίες τους, αλλά και να κατευνάσουν το άγχος και τις ανησυχίες τους.

Παρόλο που η επίσκεψη στο Γυμνάσιο τοποθετείται χρονικά μέσα στον Μάρτιο, η προετοιμασία θα πρέπει να ξεκινήσει νωρίτερα. Είναι σημαντικό οι μαθητές να κάνουν την κατάλληλη προετοιμασία, έτσι ώστε αυτή τους η εμπειρία να είναι εποικοδομητική. Ο δάσκαλος με κάθε ευκαιρία θα πρέπει να δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές του να εξωτερικεύουν τα συναισθήματά τους, να εκφράζουν απορίες και να τις καταγράφουν στο τετράδιο με τίτλο «Γυμνάσιο, ερχόμαστε», το οποίο ετοίμασαν μετά την ενημέρωση που είχαν από τον Β.Δ. υπεύθυνο της Επιτροπής και τον καθηγητή Σ.Ε.Α. στο πλαίσιο της 2ης δραστηριότητας.

Στα μέσα Φεβρουαρίου, ο δάσκαλος της Στ' τάξης θα πρέπει να δώσει στους μαθητές του το Έντυπο 1, «Ετοιμάζομαι για το Γυμνάσιο», (βλ. παράρτημα 2) για να το συμπληρώσουν. Στο έντυπο αυτό οι μαθητές θα πρέπει να καταγράψουν τα συναισθήματά τους για την επικείμενη αλλαγή στη σχολική τους ζωή από τον ερχόμενο Σεπτέμβριο και όλα τους τα ερωτήματα και απορίες για το Γυμνάσιο. Για να συμπληρώσουν το έντυπο αυτό, οι μαθητές θα χρησιμοποιήσουν

το τετράδιό τους «Γυμνάσιο, ερχόμαστε» στο οποίο κατά καιρούς σημειώναν ερωτήματα και απορίες. Το έντυπο αυτό, αφού συμπληρωθεί από τους μαθητές, θα πρέπει να σταλεί στο Γυμνάσιο, έτσι ώστε να γίνει η σχετική αξιολόγηση και προετοιμασία, για να απαντηθούν τα ερωτήματα των μαθητών. Ορισμένα από αυτά τα έντυπα μπορεί να φιλοξενηθούν στο περιοδικό του Γυμνασίου.

Στις συζητήσεις που θα διεξάγονται στην τάξη γύρω από τα θέματα του Γυμνασίου, ο δάσκαλος μπορεί, αν γνωρίζει, να δίνει απαντήσεις στα ερωτήματα που θα προκύψουν. Αν δεν είναι όμως σίγουρος, είναι καλύτερα να αποφεύγει να δώσει απαντήσεις, και να παραπέμψει τους μαθητές στην ολοήμερη επίσκεψή τους στο Γυμνάσιο όπου εκεί θα μπορούν να απαντηθούν όλα τους τα ερωτήματα. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει ο δάσκαλος να χρησιμοποιεί το «άγνωστο» του Γυμνασίου και τον βαθμό δυσκολίας των μαθημάτων του Γυμνασίου, ως κίνητρο προς τους μαθητές, για να είναι συνεπείς στις μαθησιακές τους υποχρεώσεις και να τηρούν γενικότερα τους κανόνες λειτουργίας του Δημοτικού Σχολείου. Αυτό μπορεί να τους προκαλέσει αχρείαστο άγχος και αρνητικά συναισθήματα για το Γυμνάσιο.

Ε. Δραστηριότητα 5η

Συμμετοχή των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού σε προγραμματισμένες δραστηριότητες του Γυμνασίου, καθώς επίσης και συνδιοργάνωση άλλων κοινών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων

Στις αρχές Δεκεμβρίου ξεκινά, επίσης, και η 5η δραστηριότητα του Προγράμματος, η οποία περιλαμβάνει κοινές δένδροφυτεύσεις, διεξαγωγή κοινών καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, παρακολούθηση και συμμετοχή μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού σε γιορτές του Γυμνασίου, αθλητικές ημερίδες, κ.ά.

Η δραστηριότητα αυτή αρχίζει τον Δεκέμβριο και τελειώνει τον Μάιο. Ο Διευθυντής του Γυμνασίου στέλνει ηλεκτρονικό μήνυμα προς τα Δημοτικά Σχολεία (ηλεκτρονικό μήνυμα 5) και ενημερώνει για τις εκδηλώσεις που το Γυμνάσιο προγραμματίζει να πραγματοποιήσει.

Οι διευθυντές των Δημοτικών Σχολείων σε συνεργασία με τους δασκάλους και τους μαθητές, αφού μελετήσουν τον κατάλογο που στέλνει το Γυμνάσιο, επιλέγουν τις δραστηριότητες στις οποίες επιθυμούν να συμμετάσχουν. Επίσης, προτείνουν, αν το επιθυμούν, και άλλες δραστηριότητες που θα μπορούσαν να διοργανωθούν από κοινού. Αφού αποφασίσουν, ενημερώνουν το Γυμνάσιο και καταρτίζεται πρόγραμμα υλοποίησης αυτών των κοινών εκδηλώσεων.

Αυτή η δραστηριότητα του Προγράμματος αποσκοπεί αφενός στην περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών των δύο βαθμίδων και αφετέρου, μέσα από αυτή τη συνεργασία, να προκύψουν δράσεις που θα βοηθήσουν τους μαθητές των Δημοτικών να γνωρίσουν καλύτερα τις δραστηριότητες του Γυμνασίου που γίνονται εκτός τάξης. Δηλαδή, να αντιληφθούν ότι στο Γυμνάσιο δεν καλύπτεται μόνο διδακτική ύλη αλλά οι μαθητές εμπλέκονται και σε δραστηριότητες που προάγουν την καλλιτεχνική, αθλητική, κοινωνική και αλτρουιστική τους διάσταση, στις οποίες θα μπορούν να συμμετέχουν.

Οι γνωριμίες και οι φιλίες που θα αναπτυχθούν μεταξύ των μαθητών των δύο βαθμίδων αλλά και η διείσδυση των μαθητών των Δημοτικών στον κόσμο του Γυμνασίου, τους βοηθά στην ομαλότερη ένταξή τους στο Γυμνάσιο. Επίσης, οι συχνές επισκέψεις που θα πραγματοποιούνται στο Γυμνάσιο, στο πλαίσιο προετοιμασίας μίας κοινής εκδήλωσης, βοηθούν τους μαθητές των Δημοτικών να γνωρίσουν καλύτερα τους χώρους και τις εγκαταστάσεις του Γυμνασίου και έτσι να νιώσουν τον χώρο και τους ανθρώπους του πιο οικεία.

Οι δράσεις που αναπτύσσονται μέσα από την οργάνωση και υλοποίηση κοινών δραστηριοτήτων βοηθούν στη μείωση του άγχους που συνήθως διακατέχει τους μαθητές των Δημοτικών στη φάση της μετάβασης τους στο Γυμνάσιο και κατ' επέκταση, βοηθούν στην ομαλότερη μελλοντική ένταξη τους σ' αυτό.

Ζ. Δραστηριότητα 6η

Ετοιμασία των «Ταξιδιωτικών Βαλιτσών», που θα ταξιδέψουν σε όλα τα Δημοτικά Σχολεία της οικείας σχολικής περιφέρειας

Στις αρχές Δεκεμβρίου, ομάδα καθηγητών, μελών της Επιτροπής «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο» αρχίζει να μαζεύει το υλικό το οποίο θα τοποθετηθεί στις «Ταξιδιωτικές Βαλίτσες» οι οποίες θα ταξιδέψουν σε όλα τα Δημοτικά σχολεία της οικείας σχολικής περιφέρειας. Το υλικό αυτό αφορά σε εργασίες, κατασκευές, σχέδια, τετράδια της Α' τάξης Γυμνασίου. Οι εργασίες, τα τετράδια, τα σχέδια και οι κατασκευές αφορούν σε διάφορα μαθήματα, όπως Μαθηματικά, Μουσική, Οικιακή Οικονομία, Ελληνικά, Σχεδιασμός και Τεχνολογία κ.ά. Συγκεκριμένα, ζητούμε από έναν ή/και δύο μαθητές από κάθε τμήμα της Β' τάξης, το υλικό το οποίο θα τοποθετηθεί στις «Ταξιδιωτικές Βαλίτσες», γιατί αφενός τα παιδιά της Α' τάξης δεν θα έχουν ως τότε ολοκληρωμένες εργασίες και αφετέρου γιατί τα παιδιά της Β' τάξης δεν τις χρειάζονται για τη σχολική χρονιά που διανύουν.

Επίσης, οι Βαλίτσες περιλαμβάνουν φωτογραφικό και οπτικογραφημένο υλικό από καλλιτεχνικά δρώμενα του Σχολείου, όπως θεατρικές, μουσικές και άλλες εκδηλώσεις. Πρέπει όμως πάντοτε να λαμβάνεται πρόνοια για τη διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων των μαθητών που συμμετέχουν στο οπτικογραφημένο ή/και το φωτογραφικό υλικό.

Στις «Ταξιδιωτικές Βαλίτσες» τοποθετείται επίσης, ολοκληρωμένη η σειρά των βιβλίων της Α' τάξης. Η αποθήκη του Υ.Π.Π.Α.Ν. θα πρέπει να προμηθεύσει όλα τα Δημοτικά Σχολεία, παγκύπρια, με ολοκληρωμένη σειρά των βιβλίων της Α' τάξης του Γυμνασίου. Με αυτό τον τρόπο, οι μαθητές και οι δάσκαλοι της Στ' τάξης θα μπορούν να χρησιμοποιούν τα βιβλία αυτά καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

Το ταξίδι των «Ταξιδιωτικών Βαλιτσών» ξεκινά την τρίτη εβδομάδα του Ιανουαρίου. Οι βαλίτσες μεταφέρονται από τον Β. Δ. υπεύθυνο του Προγράμματος στον πρώτο τους προορισμό και μετά το κάθε Δημοτικό σχολείο αναλαμβάνει τη μεταφορά των «Ταξιδιωτικών Βαλιτσών» στον επόμενο προορισμό, δηλαδή στο επόμενο Δημοτικό Σχολείο, με βάση σχετικό πρόγραμμα (έντυπο 2, παράρτημα 2). Οι «Ταξιδιωτικές Βαλίτσες» παραμένουν στο Δημοτικό τόσες εβδομάδες, όσες τα τμήματα Στ' τάξης. Κάθε τμήμα Στ' τάξης που παραλαμβάνει την «Ταξιδιωτική Βαλίτσα» αποφασίζει με τον δάσκαλό του για τον τρόπο με τον οποίο θα διαχειριστούν το υλικό, καθώς και τις δραστηριότητες που θα οργανώσει (ηλεκτρονικό μήνυμα 6).

Έτσι, ερχόμενοι σε επαφή με τα βιβλία της Α' τάξης του Γυμνασίου και όλο το υλικό που προαναφέρθηκε, οι μαθητές της Στ' τάξης γνωρίζουν καλύτερα το επίπεδο του Γυμνασίου, αρχίζουν να εξοικειώνονται με αυτό και να το απομυθοποιούν. Επίσης, η επαφή των μαθητών με το οπτικογραφημένο υλικό από διάφορες εκδηλώσεις του Γυμνασίου τους δίνει μια πρώτη εικόνα των εξωδιδασκτικών δρώμενων του σχολείου και τους ενθαρρύνει να συμμετέχουν σ' αυτά.

Η. Δραστηριότητα 7η

Διδασκαλία μαθημάτων στους μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού από καθηγητές του Γυμνασίου, διαφόρων ειδικοτήτων

Η δραστηριότητα αυτή αφορά στις επισκέψεις καθηγητών στα Δημοτικά Σχολεία της οικείας σχολικής περιφέρειας, για να διδάξουν μαθήματα στους μαθητές των Στ' τάξεων. Την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου, ο Διευθυντής αποστέλλει ηλεκτρονικό μήνυμα στους Διευθυντές των Δημοτικών σχολείων, με το οποίο τους ενημερώνει για την έναρξη της δραστηριότητας αυτής (ηλεκτρονικό μήνυμα 7). Στο ηλεκτρονικό μήνυμα αυτό συμπεριλαμβάνεται επίσης και προκαταρκτικός κατάλογος με τα ονόματα των εθελοντών καθηγητών, το μάθημα που θα διδάξουν, το σχολείο που θα επισκεφθούν, την ημερομηνία και την ώρα διεξαγωγής του μαθήματος. Οι επισκέψεις καθηγητών για διδασκαλία μαθήματος αρχίζουν τη δεύτερη εβδομάδα του Φεβρουαρίου και διαρκούν μέχρι οι καθηγητές να διδάξουν τουλάχιστον ένα μάθημα σε όλα τα τμήματα της Στ' τάξης.

Ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος στο Γυμνάσιο, αναλαμβάνει να εντοπίσει εθελοντές καθηγητές διαφόρων ειδικοτήτων, κυρίως Φιλολόγους και Μαθηματικούς οι οποίοι θα επισκεφθούν τα Δημοτικά Σχολεία της περιφέρειας, για να διδάξουν μία ενότητα από το μάθημά τους. Οι καθηγητές που θα συμμετέχουν μπορούν να είναι μέλη της Επιτροπής «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο» ή/και καθηγητές εκτός της Επιτροπής. Τα μαθήματα μπορούν να ξεκινήσουν αφού διαμορφωθεί το προκαταρκτικό πρόγραμμα σε συνεργασία με τα Δημοτικά και ο καθηγητής επικοινωνεί με τον δάσκαλο του τμήματος, στο οποίο θα διδάξει το μάθημα για τις σχετικές διευθετήσεις.

Πριν από την επίσκεψή τους στα Δημοτικά, οι καθηγητές ετοιμάζουν το μάθημα που θα διδάξουν και το υλικό το οποίο θα χρησιμοποιήσουν στο μάθημά τους. Ο κύριος στόχος της δραστηριότητας αυτής, είναι η απομυθοποίηση των «δύσκολων» μαθημάτων στο Γυμνάσιο και η απαλλαγή του φόβου γι' αυτά.

Όπως προαναφέρθηκε, η επίσκεψη των καθηγητών στα Δημοτικά γίνεται σε εθελοντική βάση. Είναι, επίσης, σημαντικό να αναφερθεί ότι η διδασκαλία του μαθήματος πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια των κενών των καθηγητών, για να μην δημιουργείται αναστάτωση στο πρόγραμμα του Γυμνασίου. Μπορούν, όμως, να γίνουν τροποποιήσεις στο πρόγραμμα των εθελοντών καθηγητών, για να διευκολυνθούν στη μετακίνησή τους στο Δημοτικό.

Η παρακολούθηση μαθήματος και η διεξαγωγή συνδιδασκαλιών είναι στόχοι εφικτοί, λόγω της δυνατότητας που δίνεται στους εκπαιδευτικούς των δύο βαθμίδων, μέσα από την εφαρμογή του Προγράμματος και συγκεκριμένα μέσα από την 7η δραστηριότητα (επίσκεψη καθηγητών στα Δημοτικά για διδασκαλία μαθήματος) και την 8η (ολοήμερη επίσκεψη μαθητών Δημοτικών σχολείων στο Γυμνάσιο – παρακολούθηση μαθημάτων), να ανταλλάζουν επισκέψεις στις αίθουσες διδασκαλίας. Αυτή η πρακτική θα βοηθούσε, τόσο τους καθηγητές όσο και τους δασκάλους, να κατανοήσουν καλύτερα ο ένας τον άλλο, να μάθει ο ένας από τον άλλο και σε τελική ανάλυση να επωφεληθούν οι μαθητές από τη βελτίωση στη διδασκαλία τους.

Θ. Δραστηριότητα 8η

Ολοήμερη επίσκεψη των μαθητών της Στ' τάξης των Δημοτικών της οικείας σχολικής περιφέρειας στο Γυμνάσιο

Η όγδοη δραστηριότητα αφορά στην ολοήμερη επίσκεψη των μαθητών των Δημοτικών στο Γυμνάσιο. Η δραστηριότητα αυτή τοποθετείται χρονικά τη 2η εβδομάδα Μαρτίου. Πριν από την επίσκεψη των μαθητών στο Γυμνάσιο, θα πρέπει να προηγηθεί η κατάλληλη οργάνωση και προετοιμασία, ακολουθώντας τα πιο κάτω στάδια:

1. ΣΤΑΔΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΗΜΕΡΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ

ΣΤΑΔΙΟ 1ο: Στις αρχές Φεβρουαρίου, ετοιμάζεται από τον Β.Δ. υπεύθυνο της Επιτροπής «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο», προκαταρκτικό πρόγραμμα με τις πιθανές ημερομηνίες διεξαγωγής των ολοήμερων επισκέψεων στο Γυμνάσιο των μαθητών της Στ' τάξης όλων των Δημοτικών σχολείων της σχολικής περιφέρειας. Το προκαταρκτικό πρόγραμμα αποστέλλεται ηλεκτρονικά στα Δημοτικά Σχολεία (ηλεκτρονικό μήνυμα 8α). Αφού συμφωνηθούν οι ημερομηνίες, τότε ξεκινά η οργάνωση της μεγαλύτερης και ίσως πιο σημαντικής δραστηριότητας του Προγράμματος.

ΣΤΑΔΙΟ 2ο: Στα μέσα Φεβρουαρίου, υπό την ευθύνη του Β.Δ. υπεύθυνου της Επιτροπής, συνάδελφοι μέλη της Επιτροπής του Γυμνασίου, αναλαμβάνουν να ετοιμάσουν το πρόγραμμα παρακολούθησης τριών περιόδων μαθημάτων από τους μαθητές των Δημοτικών κατά την επίσκεψή τους στο Γυμνάσιο (έντυπο 3γ, παράρτημα 2). Επίσης, αναλαμβάνουν, να βρουν, για κάθε ημέρα που επισκέπτονται οι μαθητές το Γυμνάσιο, τις αίθουσες (συνήθως δύο) που θα χρησιμοποιηθούν για την επίλυση των αποριών και συμπληρώνουν σχετικό έντυπο με τις ημερομηνίες των επισκέψεων και τις αίθουσες που θα χρησιμοποιηθούν (έντυπο 7, παράρτημα 2).

ΣΤΑΔΙΟ 3ο: Τα έντυπα 3, 3α, 3β, 3γ και 7 που αφορούν στις επισκέψεις των μαθητών των Δημοτικών στο Γυμνάσιο, αναρτώνται στις πινακίδες του καθηγητικού συλλόγου, για να ενημερωθούν έγκαιρα οι συνάδελφοι για τις επισκέψεις και για όλες τις λεπτομέρειες γύρω από αυτές. Οι καθηγητές θα πρέπει να γνωρίζουν αν στα τμήματα που θα διδάσκουν εκείνες τις ημέρες θα φιλοξενήσουν μαθητές του Δημοτικού και τον αριθμό τους. Επίσης, τα πιο πάνω έντυπα θα πρέπει να δοθούν στον διευθυντή και στους Β. Δ. του Γυμνασίου, για να είναι ενήμεροι για το πρόγραμμα των επισκέψεων. Επιπλέον, το πρόγραμμα παρακολούθησης των τριών περιόδων μαθημάτων (έντυπο 3γ, παράρτημα 2) δίνεται στους/στις φροντιστές/ριες του σχολείου, οι οποίοι/ες θα μεριμνήσουν, τις ημέρες των επισκέψεων, να τοποθετήσουν καρέκλες σε όλες τις αίθουσες που θα φιλοξενήσουν μαθητές των Δημοτικών.

ΣΤΑΔΙΟ 4ο: Στα τέλη Φεβρουαρίου, ο διευθυντής του Γυμνασίου ετοιμάζει ενημερωτικό ηλεκτρονικό μήνυμα (ηλεκτρονικό μήνυμα 8β) και το αποστέλλει στα Δημοτικά της σχολικής του περιφέρειας. Στο ηλεκτρονικό αυτό μήνυμα επισυνάπτονται επίσης και τα έντυπα 3α, 3β, 3γ (παράρτημα 2) τα οποία είναι σχετικά με την οργάνωση της επίσκεψης στο Γυμνάσιο. Με τις πληροφορίες που περιέχονται στο ηλεκτρονικό μήνυμα, τα Δημοτικά Σχολεία είναι πλήρως ενημερωμένα και προετοιμασμένα για την επίσκεψή τους στο Γυμνάσιο.

ΣΤΑΔΙΟ 5ο: Στα τέλη Φεβρουαρίου, επιλέγονται, μετά από εισηγήσεις των υπευθύνων των τμημάτων της Α' τάξης, περίπου τρεις μαθητές από κάθε τμήμα της Α' τάξης, οι οποίοι εκπαιδεύονται κατάλληλα, για να αναλάβουν καθήκοντα κατά τη διάρκεια των επισκέψεων. Η εκπαίδευση των μαθητών-συνοδών, όπως ονομάζονται οι μαθητές αυτοί, η οποία γίνεται κατά τη διάρκεια των διαλειμάτων, περιλαμβάνει οδηγίες για τη ξενάγηση των μαθητών του Δημοτικού στους διάφορους χώρους του σχολείου, καθώς επίσης και για την επίλυση των αποριών τους. Όσον αφορά στην ξενάγηση, δίνεται στους μαθητές-συνοδούς του Γυμνασίου «Βιβλιάριο Ξενάγησης» με τους διάφορους χώρους του σχολείου που θα ήταν χρήσιμο οι μαθητές του Δημοτικού να επισκεφθούν (παράδειγμα καλής πρακτικής σχετικά με το Βιβλιάριο Ξενάγησης βρίσκεται στον ακόλουθο σύνδεσμο: http://www.moec.gov.cy/dde/programs/omali-metavasi/draseis_scholeion_kales_praktikes.html). Σχετικά με την εκπαίδευση των μαθητών-συνοδών, για να μπορούν να απαντήσουν στα ερωτήματα των παιδιών των Δημοτικών, χρησιμοποιείται σχετικό ερωτηματολόγιο (έντυπο 8, παράρτημα 2). Οι ερωτήσεις που περιλαμβάνονται σε αυτό το ερωτηματολόγιο προέρχονται από τα ερωτήματα που οι μαθητές των δημοτικών σχολείων κατέγραψαν στο έντυπο 1: «Ετοιμάζομαι για το Γυμνάσιο».

Οι μαθητές του Γυμνασίου, με την καθοδήγηση του Β.Δ. υπεύθυνου της Επιτροπής ή/και του καθηγητή Σ.Ε.Α., μαθαίνουν να απαντούν σωστά και εμπειριστατωμένα σε όλες τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Επίσης, τους δίνονται τα έντυπα 3α, 3β και 3γ, και τους γίνεται η σχετική επεξήγηση για καλύτερο προγραμματισμό και οργάνωση. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι για όλους τους μαθητές-συνοδούς που εμπλέκονται στο πρόγραμμα αυτό, ζητείται πρώτα η έγκριση των γονέων/κηδεμόνων τους (έντυπο 4, παράρτημα 2).

Οι επισκέψεις των μαθητών της Στ' τάξης των Δημοτικών γίνονται με βάση το πρόγραμμα που έφτιαξαν συνάδελφοι-μέλη της Επιτροπής του Γυμνασίου. Το κάθε Δημοτικό Σχολείο επισκέπτεται το Γυμνάσιο την ημέρα που αναγράφεται στο πρόγραμμα. Για να είναι εποικοδομητικές οι επισκέψεις των μαθητών στο Γυμνάσιο, καθορίζεται ένας μέγιστος αριθμός μαθητών ανά επίσκεψη που υπολογίζεται με την πιο κάτω φόρμουλα. Το κάθε τμήμα Α' τάξης μπορεί να φιλοξενήσει ως μέγιστο αριθμό μαθητών 8-9 μαθητές. Τον αριθμό αυτό τον πολλαπλασιάζουμε με τον αριθμό των τμημάτων της Α' τάξης του συγκεκριμένου Γυμνασίου. Το αποτέλεσμα του πολλαπλασιασμού μας δίνει και τον μέγιστο αριθμό μαθητών σε κάθε επίσκεψη. Έτσι, ένα Γυμνάσιο με έξι τμήματα Α' τάξης μπορεί να φιλοξενήσει περίπου 50 μαθητές. Με αυτή τη λογική, ένα μεγάλο Δημοτικό Σχολείο, που σε κάθε τμήμα του έχει 25 μαθητές, θα στέλνει κάθε φορά δύο τμήματά του στο Γυμνάσιο. Τα μικρά σε αριθμό μαθητών Δημοτικά Σχολεία, θα έρχονται δύο ή και τρία μαζί και πάλι με μέγιστο αριθμό μαθητών ανά επίσκεψη τους 50. Η επίσκεψη αρχίζει από τις 8:00 το πρωί και διαρκεί μέχρι το τέλος της 6ης περιόδου (έντυπο 3β, παράρτημα 2).

2. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΛΗΜΕΡΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ

Όταν τα παιδιά με τους δασκάλους τους καταφθάσουν στο Γυμνάσιο, τους υποδέχονται στην είσοδο του Γυμνασίου ο Β.Δ. υπεύθυνος της Επιτροπής ή/και ο καθηγητής Σ.Ε.Α. και τους οδηγούν σε προκαθορισμένο χώρο (συνήθως στη βιβλιοθήκη). Εκεί τους καλωσορίζουν επίσημα στο Γυμνάσιο και τους υπενθυμίζουν το πρόγραμμα της ημέρας. Το παρόν του στον χώρο συγκέντρωσης δίνει και ο διευθυντής του Γυμνασίου, ο οποίος καλωσορίζει τους μαθητές και τους δασκάλους τους στο Γυμνάσιο και έχει μια σύντομη συνομιλία μαζί τους.

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Στον χώρο συγκέντρωσης, βρίσκονται ήδη και οι μαθητές-συνοδοί, δύο από κάθε τμήμα της Α' τάξης (έντυπο 6, παράρτημα 2), οι οποίοι, με το κτύπημα του κουδουνιού για τη δεύτερη περίοδο, παραλαμβάνουν τους μαθητές του Δημοτικού και τους οδηγούν στις τάξεις τους. Σε κάποια τμήματα της Α' τάξης μπαίνουν και οι δάσκαλοι, για να παρακολουθήσουν το μάθημα. Οι μαθητές του Γυμνασίου που αναλαμβάνουν καθήκοντα εκείνη την ημέρα, φέρουν στο μπράτσο τους περιβραχιόνιο με συγκεκριμένο κωδικό και είναι υπεύθυνοι για μία ομάδα 8-9 μαθητών του Δημοτικού, καθ' όλη τη διάρκεια της παρουσίας τους στο Γυμνάσιο. Ο αριθμός αυτός είναι ικανοποιητικός και εύκολα διαχειρίσιμος, έτσι ώστε η φιλοξενία τους σε ένα τμήμα Α' τάξης να αποτελέσει μια εποικοδομητική και ωφέλιμη εμπειρία. Οι μαθητές του Δημοτικού φορούν κονκάρδες που φέρουν κωδικό αντίστοιχο με τους μαθητές-συνοδούς τους. Για παράδειγμα, αν μια ομάδα μαθητών από ένα Δημοτικό οριστεί ότι θα φιλοξενηθεί στο τμήμα Α1, τότε στην κονκάρδα τους, οι μαθητές, θα φέρουν τον κωδικό π.χ. «Α». Τον κωδικό «Α» θα φέρουν στο περιβραχιόνιό τους και οι μαθητές-συνοδοί τους από το τμήμα Α1. Αυτό επιτυγχάνεται, επειδή στα έντυπα 3β και 3γ (παράρτημα 2) που αποστέλλονται στα Δημοτικά, καθορίζεται με ποιο τρόπο οι μαθητές των Δημοτικών θα διανεμηθούν στα διάφορα τμήματα Α' τάξης και ποιος θα είναι ο κωδικός τους.

Με το πέρας της 2ης περιόδου, οι μαθητές-συνοδοί οδηγούν τους μαθητές του Δημοτικού σε προκαθορισμένο χώρο, όπου στο πλαίσιο της ολόημερης φιλοξενίας τους εκεί, τους προσφέρεται χυμός ή νερό. Ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες του Γυμνασίου ή/και του Συνδέσμου Γονέων του Γυμνασίου, το σχολείο μπορεί να προσφέρει στους μαθητές πρωινό (μικρό σάντουιτς ή αλμυρό). Εάν όχι, τότε οι μαθητές των Δημοτικών θα φάνε το κολατσιό που έφεραν μαζί τους. Αφού πάρουν το πρωινό τους οι μαθητές, τότε αρχίζει η προγραμματισμένη ξενάγηση στους διάφορους χώρους του σχολείου, με βάση σχετικό βιβλιάριο ξενάγησης, το οποίο δίνεται σε όλους τους μαθητές. Οι ξεναγήσεις γίνονται από τους μαθητές-συνοδούς που φέρουν περιβραχιόνιο. Στους μαθητές του Δημοτικού υποδεικνύεται να ακολουθούν τους μαθητές-συνοδούς τους καθ' όλη τη διάρκεια του πρώτου διαλείμματος.

Όταν χτυπήσει ξανά το κουδούνι, τότε οι μαθητές-συνοδοί οδηγούν τους μαθητές του Δημοτικού ξανά στα τμήματά τους, για να παρακολουθήσουν την 3η περίοδο. Την 4η περίοδο, οι μαθητές των Δημοτικών δεν θα παρακολουθήσουν άλλο μάθημα σε τμήμα Α' τάξης ως παρατηρητές, αλλά θα λειτουργήσουν ως μαθητές τμήματος Γυμνασίου και θα παρακολουθήσουν κάποιο εργαστηριακό μάθημα από τους αντίστοιχους καθηγητές. Είναι σημαντικό για τους μαθητές των Δημοτικών, κατά την επίσκεψή τους στο Γυμνάσιο να γνωρίσουν πού και πώς διεξάγονται τα εργαστηριακά μαθήματα.

Έτσι, με το κτύπημα του κουδουνιού για την έναρξη της 4ης περιόδου οι μαθητές του Δημοτικού συνοδευόμενοι από τους μαθητές-συνοδούς τους επιστρέφουν στο σημείο αναφοράς (προαποφασισμένο σημείο από το οποίο ξεκινούν όλες οι δραστηριότητες). Οι μαθητές-συνοδοί επιστρέφουν στα τμήματά τους, για να παρακολουθήσουν το μάθημά τους. Εκεί, στο σημείο αναφοράς οι 45-50 περίπου μαθητές του Δημοτικού χωρίζονται σε καινούργιες ομάδες σύμφωνα με πρόγραμμα. Οι καθηγητές των εργαστηριακών μαθημάτων παραλαμβάνουν και οδηγούν τους μαθητές στα εργαστήριά τους (Βιολογία, Τεχνολογία, Οικιακή Οικονομία, κ.ά.), για διδασκαλία μαθήματος. Στόχος της παρακολούθησης μαθημάτων από τους μαθητές των Δημοτικών είναι η γνωριμία τους με τον τρόπο διδασκαλίας των μαθημάτων στο Γυμνάσιο. Οι μαθητές, μέσα από την παρακολούθηση τριών περιόδων μαθημάτων, θα αποκομίσουν αρκετές εμπειρίες από διάφορα μαθήματα και διαφορετικούς καθηγητές.

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου διαλείμματος, τα παιδιά του Δημοτικού είναι ελεύθερα να επικοινωνήσουν με τυχόν αδέρφια, συγγενείς, γνωστούς και φίλους που τυχόν φοιτούν στο Γυμνάσιο ή να συνεχίσουν την ξενάγησή τους με τους μαθητές-συνοδούς, αν δεν πρόλαβαν να ολοκληρώσουν την ξενάγησή τους το πρώτο διάλειμμα.

Με την έναρξη της 5ης περιόδου, οι μαθητές του Δημοτικού μαζεύονται ξανά στο προκαθορισμένο σημείο αναφοράς, όπου γίνεται εκ νέου διαχωρισμός τους σε ομάδες των τεσσάρων ή/και των πέντε. Έτσι, δημιουργούνται εννέα ή δέκα καινούργιες τυχαίες ομάδες των πέντε μαθητών. Στο σημείο αναφοράς βρίσκονται ήδη, με βάση πρόγραμμα, εννέα ή δέκα μαθητές-συνοδοί οι οποίοι μαζί με τον Β.Δ. υπεύθυνο της Επιτροπής και τον καθηγητή Σ.Ε.Α. οδηγούν τους μαθητές των Δημοτικών σε δύο προκαθορισμένες αίθουσες, όπου τα θρανία ήταν από προηγουμένως διαρρυθμισμένα σε ομάδες.

Όταν όλοι φτάσουν έξω από τις δύο αίθουσες, ο κάθε μαθητής-συνοδός συνοδεύει μία τυχαία ομάδα πέντε μαθητών στο τραπέζι του, όπου υπάρχει ήδη για κάθε μαθητή του Δημοτικού ερωτηματολόγιο (έντυπο 8, παράρτημα 2) το οποίο θα επεξεργαστούν. Σε κάθε ομάδα κάθονται τέσσερις ή/και πέντε μαθητές του Δημοτικού και ένας μαθητής-συνοδός. Όταν όλοι καθίσουν στις θέσεις τους στα δύο διαφορετικά αλλά εφραπτόμενα τμήματα, ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος και ο καθηγητής αντίστοιχα στις δύο ξεχωριστές αίθουσες δίνουν τις τελευταίες οδηγίες και η εργασία αρχίζει. Οι μαθητές συζητούν το προαναφερθέν ερωτηματολόγιο με τις 40 ερωτήσεις – απορίες και δίνονται οι απαντήσεις από τους μαθητές-συνοδούς.

Το έντυπο με τις ερωτήσεις-απαντήσεις δίνεται στους μαθητές του Δημοτικού, έτσι ώστε να έχουν τις απαντήσεις και γραπτώς. Παρόλα αυτά, για να γίνει διάλογος και να επικοινωνήσουν οι μαθητές των δύο βαθμίδων μεταξύ τους, το κάθε παιδί του Δημοτικού στην ομάδα που βρίσκεται, διαβάσει μία ερώτηση εκ περιτροπής και ο μαθητής-συνοδός απαντά. Ο μαθητής-συνοδός, ο οποίος είναι εκπαιδευμένος να μπορεί να απαντά ολοκληρωμένα στην κάθε ερώτηση, δίνει την απάντηση προφορικά σε όλη την ομάδα. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η ενεργός συμμετοχή όλων των παιδιών στη διαδικασία της επίλυσης των αποριών. Με το πέρας αυτής της διαδικασίας, μετά δηλαδή από περίπου 30 λεπτά, δίνεται χρόνος στους μαθητές των Δημοτικών να υποβάλουν και άλλα ερωτήματα που πιθανόν να έχουν. Παρόντες στη δραστηριότητα αυτή είναι ο Β.Δ. υπεύθυνος της Επιτροπής, ο καθηγητής Σ.Ε.Α. και οι δάσκαλοι.

Με τη λήξη της δραστηριότητας αυτής, οι μαθητές του Δημοτικού οδηγούνται στην αίθουσα πολλαπλής χρήσης για την τελευταία δραστηριότητα της ημέρας. Κατά τη διάρκεια της 6ης περιόδου οι μαθητές του Δημοτικού, με ευθύνη των καθηγητών Φυσικής Αγωγής, συμμετέχουν σε αθλητικές δραστηριότητες (παιζουν διάφορα ομαδικά παιχνίδια με παιδιά της Α' τάξης του Γυμνασίου που έχουν εκείνη την ώρα το μάθημα Φυσικής Αγωγής). Αν την περίοδο αυτή δεν είναι διαθέσιμα παιδιά της Α' τάξης, τότε τα παιδιά του Δημοτικού χωρίζονται μεταξύ τους και παίζουν διάφορα παιχνίδια.

Με το τέλος της έκτης περιόδου τα παιδιά και οι δάσκαλοί τους, συνοδευόμενοι από τον Β.Δ. υπεύθυνο της Επιτροπής και τον καθηγητή Σ.Ε.Α., κατευθύνονται προς το σημείο αναφοράς, (π.χ., βιβλιοθήκη), όπου γίνεται ένας σύντομος απολογισμός της ολοήμερης επίσκεψης. Αμέσως μετά, αποχωρούν από το Γυμνάσιο, παίρνοντας μαζί τους μια αξέχαστη εμπειρία.

Ι. Δραστηριότητα 9η

Καταγραφή σε σχετικό έντυπο των εμπειριών και των συναισθημάτων των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού από την ολόημερη επίσκεψή τους στο Γυμνάσιο

Με το πέρας των επισκέψεων των μαθητών των Δημοτικών σχολείων στο Γυμνάσιο, την τέταρτη εβδομάδα του Μαρτίου, ο διευθυντής του Γυμνασίου αποστέλλει ηλεκτρονικό μήνυμα (ηλεκτρονικό μήνυμα 9) στους διευθυντές των Δημοτικών, μέσα από το οποίο αξιολογεί την όλη δραστηριότητα. Επίσης, μέσα από το ηλεκτρονικό μήνυμα, καλεί τους δασκάλους των Στ' τάξεων να χορηγήσουν στους μαθητές τους το έντυπο 9 (παράρτημα 2) «Αξιολόγηση της Ολόημερης Επίσκεψης των Μαθητών στο Γυμνάσιο». Είναι σημαντικό οι ίδιοι οι μαθητές που πήραν μέρος σε αυτήν την ολόημερη επίσκεψη, να αξιολογήσουν την κάθε δραστηριότητα και να παραθέσουν τα σχόλια και τις εμπειρίες τους.

Πριν όμως από τη συμπλήρωση του εντύπου 9, οι δάσκαλοι θα πρέπει να παροτρύνουν τους μαθητές τους να συζητήσουν στην τάξη τις εμπειρίες που αποκόμισαν από την ολόημερη επίσκεψή τους στο Γυμνάσιο. Τα συμπληρωμένα έντυπα, με τις εμπειρίες και τα συναισθήματα των παιδιών, αποστέλλονται στο Γυμνάσιο για ανατροφοδότηση και ορισμένα από αυτά μπορεί να φιλοξενηθούν στο περιοδικό του Γυμνασίου.

Κ. Δραστηριότητα 10η

Ολόημερη επίσκεψη του καθηγητή Σ.Ε.Α. στα Δημοτικά σχολεία για συναντήσεις με τους γονείς/κηδεμόνες, τους μαθητές της Στ' τάξης και τους δασκάλους τους. Αξιολόγηση των δραστηριοτήτων του Προγράμματος από τους συμμετέχοντες μαθητές

Στις αρχές Μαΐου, ο Διευθυντής του Γυμνασίου ενημερώνει τα Δημοτικά σχολεία της σχολικής του περιφέρειας, μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος (ηλεκτρονικό μήνυμα 10) για την επικείμενη επίσκεψη του καθηγητή Σ.Ε.Α. σ' αυτά, ο οποίος θα μιλήσει στους γονείς/κηδεμόνες, στους μαθητές της Στ' τάξης και στους δασκάλους τους. Οι ημερομηνίες για τις επισκέψεις καθορίζονται βάσει του προγράμματος του καθηγητή Σ.Ε.Α. Εάν ένα σχολείο κωλύεται κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία, μπορεί, σε συνεννόηση με τον καθηγητή Σ.Ε.Α., να την αλλάξει. Όταν καθοριστεί το πρόγραμμα των επισκέψεων με όλα τα Δημοτικά Σχολεία, τότε ξεκινά η δραστηριότητα.

Το πρόγραμμα της επίσκεψης του καθηγητή Σ.Ε.Α. στα Δημοτικά έχει ως εξής: το πρώτο ογδοντάλεπτο ο καθηγητής Σ.Ε.Α. θα έχει συνάντηση με τους γονείς/κηδεμόνες, το δεύτερο ογδοντάλεπτο θα έχει συνάντηση με τους μαθητές της Στ' τάξης και τέλος, κατά το τρίτο ογδοντάλεπτο θα έχει συνάντηση με τον δάσκαλό τους (έντυπο 10, παράρτημα 2).

Στις ογδοντάλεπτες συναντήσεις του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς, συζητά μαζί τους διάφορα θέματα που αφορούν στην ομαλή μετάβαση των παιδιών τους από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, λύνει τις απορίες τους και γενικά τους προετοιμάζει, για να μπορέσουν να διαχειριστούν σωστά τους εφήβους τους, στην καινούργια γι' αυτούς εμπειρία του Γυμνασίου. Επίσης, συζητούν θέματα που αφορούν στη σωστή ένταξη των παιδιών τους στο Γυμνάσιο, τη σχέση και την επαφή που πρέπει να έχουν οι γονείς/κηδεμόνες με το σχολείο και τον σωστό τρόπο συνεργασίας και επικοινωνίας τους με το Διευθυντικό και διδακτικό προσωπικό του σχολείου. Επιπλέον, ο καθηγητής Σ.Ε.Α., επικεντρώνεται και στη διαχείριση και αποβολή του άγχους των γονιών/κηδεμόνων για τη μετάβαση των παιδιών τους, ειδικά αν είναι η πρώτη φορά που στέλνουν παιδί στο Γυμνάσιο.

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Θεωρούμε ότι όσο πιο καλά ενημερωμένος και προετοιμασμένος είναι ο γονιός/κηδεμόνας, τόσο καλύτερα μπορεί να στηρίξει και να βοηθήσει το παιδί του να προσαρμοστεί και να αποδώσει στο καινούργιο περιβάλλον. Θεωρούμε επίσης, ότι η συνεργασία που αναπτύσσεται μεταξύ σχολείου και γονιών είναι προς όφελος των μαθητών.

Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων χρησιμοποιείται το έντυπο 11 (παράρτημα 2).

Στην επόμενη συνάντηση, με τους μαθητές της Στ' τάξης, ο καθηγητής Σ.Ε.Α., θα συζητήσει με τους μαθητές τον τρόπο λειτουργίας του Γυμνασίου, τον τρόπο και τον χρόνο μελέτης των μαθημάτων, τους κανόνες πειθαρχίας κ.ά. και θα επιλύσει και τις τελευταίες τους απορίες. Κατά τη συζήτηση του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους μαθητές χρησιμοποιείται το έντυπο 12 (παράρτημα 2).

Ο καθηγητής Σ.Ε.Α., στο τέλος της συνάντησής του με τους μαθητές, αφήνει στον δάσκαλό τους το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης έντυπο 13 (παράρτημα 2), για να έχουν τη δυνατότητα οι ίδιοι να εκφράσουν με ειλικρίνεια τις απόψεις και την κριτική τους για το Πρόγραμμα. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε κατά πόσο οι δραστηριότητες που γίνονται ολόχρονα γι' αυτούς, τους βοηθούν και συνεπώς καταδεικνύεται σαφώς η υλοποίηση των στόχων για τους οποίους εφαρμόστηκαν οι δραστηριότητες. Οι μαθητές είναι οι καλύτεροι κριτές του Προγράμματος, αφού γι' αυτούς εφαρμόζεται. Μέσα από τα δικά τους σχόλια μπορούν να γίνουν βελτιωτικές κινήσεις, έτσι ώστε το Πρόγραμμα να αναδιαμορφώνεται και να προσαρμόζεται στις ανάγκες τους.

Κατά τη συνάντησή του με τον κάθε δάσκαλο ξεχωριστά, ο καθηγητής Σ.Ε.Α. συζητά και παίρνει πληροφορίες για τον κάθε μαθητή. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν σε θέματα όπως π.χ. τις μαθησιακές δυνατότητες των μαθητών, τυχόν μαθησιακές δυσκολίες κ.ά. Επιπρόσθετα, συλλέγει πληροφορίες για τα ειδικά ενδιαφέροντα, τα ταλέντα και τις εξωδραστηρικές δραστηριότητες του κάθε μαθητή, καθώς επίσης και για άλλα θέματα που τον αφορούν.

Οι πληροφορίες αυτές είναι άκρως εμπιστευτικές και τυγχάνουν της πρέπουσας διαχείρισης από τον καθηγητή Σ.Ε.Α.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΈΝΤΥΠΑ

- 1. Έντυπο 1: «Ετοιμάζομαι για το Γυμνάσιο»** – Χρησιμοποιείται στην 4η δραστηριότητα από τα Δημοτικά Σχολεία για καταγραφή συναισθημάτων, αλλά και αποριών των μαθητών για το Γυμνάσιο.
- 2. Έντυπο 2: «Πρόγραμμα επίσκεψης των Ταξιδιωτικών Βαλίτσών»** – Χρησιμοποιείται (αφού πρώτα πλαστικοποιηθεί, κοπεί και κρεμαστεί πάνω στις βαλίτσες) για να γνωρίζει το κάθε σχολείο τη χρονική περίοδο που θα παραμείνουν οι βαλίτσες κοντά του, καθώς επίσης και τον επόμενο προορισμό.
- 3. Έντυπο 3: «Πρόγραμμα επισκέψεων Δημοτικών σχολείων στο Γυμνάσιό μας»** – Χρησιμοποιείται για συνεννόηση με τα Δημοτικά για τον καθορισμό ημερομηνίας για την ολοήμερη επίσκεψη των μαθητών των δημοτικών σχολείων στο Γυμνάσιο.
- 4. Έντυπο 3α: «Πρόγραμμα της ολοήμερης επίσκεψης των μαθητών των Δημοτικών σχολείων στο Γυμνάσιο»** – Χρησιμοποιείται για την ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων για το πρόγραμμα της ημέρας, από τις 8:00 το πρωί μέχρι τις 12:30 το μεσημέρι, κατά την επίσκεψη των μαθητών στο Γυμνάσιο.
- 5. Έντυπο 3β: «Οργάνωση της παρακολούθησης των τριών περιόδων μαθημάτων από τα παιδιά των Δημοτικών Σχολείων»** – Χρησιμοποιείται για την καλύτερη οργάνωση της ολοήμερης επίσκεψης των μαθητών των Δημοτικών Σχολείων στο Γυμνάσιο.
- 6. Έντυπο 3γ: «Πρόγραμμα παρακολούθησης μαθημάτων στο Γυμνάσιο από τους μαθητές των Δημοτικών σχολείων»** – Χρησιμοποιείται για την οργάνωση της παρακολούθησης μαθημάτων των τριών περιόδων κατά την ολοήμερη επίσκεψη των μαθητών των Δημοτικών σχολείων στο Γυμνάσιο.
- 7. Έντυπο 4: «Υπεύθυνη Δήλωση»** – Χρησιμοποιείται για να ζητηθεί άδεια από τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών-συνοδών του Γυμνασίου για τη συμμετοχή τους στην ολοήμερη επίσκεψη των μαθητών των Δημοτικών σχολείων στο Γυμνάσιο.
- 8. Έντυπο 5: «Πρόσκληση προς τους μαθητές του Γυμνασίου που θα εμπλακούν στο Πρόγραμμα»** – Χρησιμοποιείται για την ενημέρωση των μαθητών-συνοδών του Γυμνασίου που θα συμμετέχουν στο Πρόγραμμα. Με αυτό σηματοδοτείται και η έναρξη της εκπαίδευσής τους. Επίσης, μ' αυτό το έντυπο ενημερώνονται ο διευθυντής, οι Β.Δ. και οι εκπαιδευτικοί του Γυμνασίου για την εμπλοκή στο Πρόγραμμα των μαθητών αυτών.
- 9. Έντυπο 6: «Πρόγραμμα συμμετοχής των μαθητών-συνοδών κατά τη διάρκεια των επισκέψεων των παιδιών των Δημοτικών Σχολείων στο Γυμνάσιο»** – Ανακοίνωση που δίνεται στον Διευθυντή και στους Β.Δ., αλλά και που τοποθετείται στην πινακίδα του καθηγητικού συλλόγου και στο απουσιολόγιο της τάξης, για να γνωρίζουν όλοι πόσοι και ποιοι μαθητές εμπλέκονται στο Πρόγραμμα και με ποια καθήκοντα.

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

10. Έντυπο 7: «Πρόγραμμα αλλαγών στις αίθουσες διδασκαλίας» – Χρησιμοποιείται για ενημέρωση όλων των επηρεαζόμενων καθηγητών για πιθανές αλλαγές που πρέπει να γίνουν στις αίθουσες διδασκαλίας, έτσι ώστε να υπάρχουν δύο διπλανές αίθουσες διαθέσιμες για την επίλυση των αποριών των μαθητών των Δημοτικών σχολείων στην ολοήμερή τους επίσκεψη στο Γυμνάσιο κατά τη διάρκεια της πέμπτης περιόδου.

11. Έντυπο 8: «Απαντήσεις σε ερωτήματα μαθητών των Δημοτικών Σχολείων» – Απαντημένο ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιείται στην ολοήμερη επίσκεψη των μαθητών των Δημοτικών, κατά τη διάρκεια των ομάδων εργασίας της πέμπτης περιόδου μεταξύ των μαθητών των Δημοτικών Σχολείων και των μαθητών-συνοδών του Γυμνασίου. Επιπλέον, το έντυπο 8 περιλαμβάνει πληροφόρηση για τα μαθήματα που διδάσκονται στο Γυμνάσιο.

12. Έντυπο 9: «Εμπειρίες από την επίσκεψή μου στο Γυμνάσιο» – Έντυπο που χρησιμοποιείται από τους μαθητές των Δημοτικών για καταγραφή των εμπειριών και των συναισθημάτων τους από την ολοήμερη επίσκεψή τους στο Γυμνάσιο, καθώς επίσης και για αξιολόγηση των δραστηριοτήτων στις οποίες συμμετείχαν.

13. Έντυπο 10: «Πρόγραμμα δεύτερης επίσκεψης του καθηγητή Σ.Ε.Α. στα Δημοτικά Σχολεία για συναντήσεις με γονείς, μαθητές και δασκάλους» – Το έντυπο αυτό χρησιμοποιείται για ενημέρωση του Διευθυντή, των Β.Δ., των καθηγητών, καθώς επίσης και των Δημοτικών Σχολείων για τη δεύτερη επίσκεψη του καθηγητή Σ.Ε.Α. στα Δημοτικά σχολεία της σχολικής περιφέρειας.

14. Έντυπο 11: «Επικοινωνία καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς των παιδιών των Στ' τάξεων των Δημοτικών Σχολείων» – Έντυπο που χρησιμοποιείται ως βοηθητικό εργαλείο και σημείο αναφοράς κατά τη διάρκεια των συναντήσεων του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς των μαθητών της Στ' τάξης των Δημοτικών Σχολείων.

15. Έντυπο 12: «Επικοινωνία καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους μαθητές των Στ' τάξεων των Δημοτικών Σχολείων» – Έντυπο που χρησιμοποιείται ως βοηθητικό εργαλείο και σημείο αναφοράς κατά τη διάρκεια των συναντήσεων του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους μαθητές της Στ' τάξης των Δημοτικών Σχολείων.

16. Έντυπο 13: «Αξιολόγηση του Προγράμματος από τους μαθητές των Δημοτικών Σχολείων» – Έντυπο που χρησιμοποιείται από τους ίδιους τους μαθητές για την τελική αξιολόγηση των δραστηριοτήτων του Προγράμματος.

Σημείωση: Τα πιο πάνω έντυπα βρίσκονται αναρτημένα στον ιστότοπο της Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, στο Παράρτημα 2 (<http://www.moec.gov.cy/dde/programs/omali-metavasi/>).

Διαδικτυακό πρόγραμμα Ομαλής Μετάβασης (e-metavasi program)

Εισαγωγή

Η διαδικτυακή μορφή του Προγράμματος «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο» ονομάστηκε «e-metavasi program», για να ξεχωρίζει από τη μορφή του προγράμματος που προσφέρεται με φυσική παρουσία. Περιλαμβάνει δέκα δραστηριότητες, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί, για να μπορούν να προσφερθούν εξ αποστάσεως με τη χρήση της τεχνολογίας, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρουν οι διάφορες διαδικτυακές πλατφόρμες, όπως αυτή της Microsoft που χρησιμοποιείται ευρέως από το Υ.Π.Π.Α.Ν. Οι δραστηριότητες αυτές, όπως και στη διά ζώσης μορφή του Προγράμματος, στοχεύουν στην καλύτερη δυνατή προετοιμασία των μαθητών της Στ' Δημοτικού, για να μπορούν πιο εύκολα και πιο γρήγορα να προσαρμοστούν στη μεγάλη αλλαγή στη σχολική τους ζωή, που προκύπτει από τη μετάβασή τους στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα.

Μέσα από την 4η δραστηριότητα του Προγράμματος «Καταγραφή σε σχετικό έντυπο των αποριών και των συναισθημάτων των μαθητών της Στ' τάξης για το Γυμνάσιο», δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού να εκφράσουν τα συναισθήματα και τις απορίες τους για τη μετάβασή τους στο Γυμνάσιο, να τα συζητήσουν με τον δάσκαλό τους στην τάξη και να τα καταγράψουν σε σχετικό έντυπο.

Επιπλέον, ενθαρρύνεται η διαδικτυακή συμμετοχή των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού και των μαθητών της Α' τάξης του Γυμνασίου σε κοινές δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν διαδικτυακή επικοινωνία, με στόχο την ανταλλαγή εμπειριών και την επίλυση αποριών, συμμετοχή σε κοινά μουσικά δρώμενα, σε διαδικτυακά επιτραπέζια παιχνίδια και σε άλλες δημιουργικές δραστηριότητες.

Σημαντική θέση στο Πρόγραμμα κατέχει η διαδικτυακή ξενάγηση των μαθητών της Στ' τάξης στους χώρους και στις εγκαταστάσεις του Γυμνασίου. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από οπτικογραφημένο υλικό που μπορεί να δημιουργηθεί με τη χρήση Drone και video-camera. Το υλικό αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ξενάγηση στους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους του Γυμνασίου, όπως στην αυλή, στα γήπεδα, στις αίθουσες διδασκαλίας, στα εργαστήρια, στα γραφεία, στο κυλικείο, στις τουαλέτες και στην αίθουσα πολλαπλής χρήσης.

Επιπρόσθετα, ετοιμάζεται η «Ηλεκτρονική Ταξιδιωτική Βαλίτσα», η οποία θα αποσταλεί σε όλα τα Δημοτικά Σχολεία της Σχολικής Περιφέρειας που καλύπτει το κάθε Γυμνάσιο. Οι παραλήπτες θα είναι οι δάσκαλοι και οι μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού. Μέσα από το υλικό της «Ηλεκτρονικής Ταξιδιωτικής Βαλίτσας», οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με τα βιβλία της Α' τάξης, αλλά και με εργασίες, σχέδια και κατασκευές των μαθητών της Α' τάξης του Γυμνασίου. Έτσι θα ξεκινήσουν να εξοικειώνονται με τα μέσα, τον τρόπο εργασίας και τις απαιτήσεις του Γυμνασίου.

Μία άλλη σημαντική δραστηριότητα είναι η διδασκαλία μαθήματος στους μαθητές του Δημοτικού από καθηγητές του Γυμνασίου. Καθηγητές διαφόρων ειδικοτήτων, όπως Φιλολογοί, Μαθη-

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

ματικοί, Καθηγητές Γαλλικών κ.ά., συμμετέχουν στο Πρόγραμμα και διδάσκουν διαδικτυακά ένα μάθημα της ειδικότητάς τους. Στόχος είναι η επαφή των μαθητών των Δημοτικών με μαθήματα του Γυμνασίου και με τον τρόπο διδασκαλίας τους, ώστε να εξοικειωθούν και να απομυθοποιήσουν την αντίληψη που πιθανόν να έχουν για τα «δύσκολα μαθήματα» που θα συναντήσουν στο Γυμνάσιο. Επίσης, μέσα από αυτή τη δραστηριότητα, οι μαθητές της Στ' Δημοτικού έρχονται σε επαφή με καινούργια γι' αυτούς μαθήματα, όπως είναι τα Γαλλικά και τα Αρχαία Ελληνικά.

Προς τη λήξη της σχολικής χρονιάς, ο καθηγητής Σ.Ε.Α. έχει τρεις διαδοχικές διαδικτυακές συναντήσεις με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης, τους μαθητές και τους δασκάλους τους, αντίστοιχα. Οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης κάθε Δημοτικού Σχολείου, έχουν 80λεπτη διαδικτυακή συνάντηση με τον καθηγητή Σ.Ε.Α. και έχουν τη δυνατότητα να ενημερωθούν πλήρως για τον τρόπο λειτουργίας του Γυμνασίου και να λύσουν όλες τους τις απορίες. Με το πέρας της διαδικτυακής συνάντησης του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς/κηδεμόνες, ακολουθεί 80λεπτη διαδικτυακή συνάντηση με τους μαθητές της Στ' τάξης κατά τμήμα. Οι μαθητές ενημερώνονται για τον τρόπο λειτουργίας του Γυμνασίου και θέτουν τις απορίες τους, οι οποίες επιλύονται. Επιπλέον, ο καθηγητής Σ.Ε.Α. έχει κατ' ιδίαν διαδικτυακή συνάντηση με τον δάσκαλο των μαθητών, κατά την οποία ενημερώνεται για κάθε μαθητή ξεχωριστά. Με τον τρόπο αυτό ο καθηγητής Σ.Ε.Α. έχει την πλήρη εικόνα κάθε μαθητή που θα φοιτήσει στο Γυμνάσιο κατά την επόμενη σχολική χρονιά.

Σημαντικό να αναφερθεί ότι, παρόλο που οι δραστηριότητες του Προγράμματος «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο» διαμορφώθηκαν για να μπορούν να εφαρμοστούν εξ αποστάσεως, αναγνωρίζεται ότι η εφαρμογή οποιουδήποτε προγράμματος, είναι πιο αποτελεσματική όταν γίνεται με φυσική παρουσία. Ωστόσο, η διαδικτυακή επικοινωνία μάς προσφέρει σημαντικά οφέλη και μας δίνει εναλλακτικές λύσεις. Η διαδικτυακή μορφή του προγράμματος δεν έχει σκοπό να αντικαταστήσει το προηγούμενο Πρόγραμμα, που γινόταν αποκλειστικά με φυσική παρουσία, αλλά να συνυπάρξει με αυτό και έτσι να δίνεται η δυνατότητα στα σχολεία να επιλέγουν και να εφαρμόζουν όποια μορφή του Προγράμματος επιθυμούν. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν να δίνονται λύσεις, όταν υπάρχει δυσκολία εξεύρεσης κοινού χρόνου ή δυσκολία στη διάζωση διεξαγωγή των δραστηριοτήτων. Οι εκπαιδευτικοί της κοινής Επιτροπής Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο από τις δύο βαθμίδες μπορούν να επιλέγουν δραστηριότητες και από τα δύο Προγράμματα, ανάλογα με τον στόχο που θέλουν να επιτύχουν και τις συνθήκες που υπάρχουν τη δεδομένη χρονική περίοδο.

Οι δραστηριότητες αυτές αφορούν στη σωστή ένταξη των παιδιών τους στο Γυμνάσιο, τη σχέση και την επαφή που πρέπει να έχουν οι γονείς/κηδεμόνες με το σχολείο και τον σωστό τρόπο συνεργασίας και επικοινωνίας τους με το Διευθυντικό και διδακτικό προσωπικό του σχολείου. Επιπλέον, ο καθηγητής Σ.Ε.Α., επικεντρώνεται και στη διαχείριση και αποβολή του άγχους των γονιών/κηδεμόνων για τη μετάβαση των παιδιών τους, ειδικά αν είναι η πρώτη φορά που στέλνουν παιδί στο Γυμνάσιο.

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Ενδεικτικός κύκλος χρονικής υλοποίησης δραστηριοτήτων

Αναλυτική παρουσίαση των δραστηριοτήτων

Α. Δραστηριότητα 1η

Διαδικτυακή συνάντηση της κοινής Επιτροπής Γυμνασίου - Δημοτικών για την Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Στις αρχές Νοεμβρίου, ο διευθυντής του Γυμνασίου ετοιμάζει επιστολή, την οποία στέλνει μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (ηλεκτρονικό μήνυμα 1⁷) στους διευθυντές όλων των Δημοτικών Σχολείων που τροφοδοτούν το Γυμνάσιο. Μέσα από την επιστολή ενημερώνει για την έναρξη του Διαδικτυακού Προγράμματος και καλεί τα μέλη της κοινής Επιτροπής Γυμνασίου - Δημοτικών για την Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο σε διαδικτυακή συνάντηση μέσω Πλατφόρμας Διαδικτυακής επικοινωνίας (π.χ. Πλατφόρμα Microsoft στην εφαρμογή Teams). Η κοινή Επιτροπή απαρτίζεται από εκπαιδευτικούς και των δύο βαθμίδων. Επικεφαλής της Επιτροπής καθορίζεται ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος στο Γυμνάσιο, ο οποίος θα έχει τη γενική ευθύνη του συντονισμού υλοποίησης των δραστηριοτήτων του. Ο Β.Δ. που θα επιλεγεί από τη διευθυντική ομάδα του Γυμνασίου, θα πρέπει να είναι άτομο με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το Πρόγραμμα. Εκ μέρους του Γυμνασίου, πέραν από τον Β.Δ., στην Επιτροπή συμμετέχουν ο καθηγητής Σ.Ε.Α., οι υπεύθυνοι τμημάτων της Α' τάξης και καθηγητές με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο θέμα. Εκ μέρους των Δημοτικών σχολείων της οικείας σχολικής περιφέρειας, στην Επιτροπή συμμετέχουν ένας Β.Δ. από κάθε σχολείο και όλοι οι δάσκαλοι της Στ' τάξης.

Στη συνάντηση αυτή ο Β.Δ. υπεύθυνος της Επιτροπής ή/και ο καθηγητής Σ.Ε.Α. του Γυμνασίου, παρουσιάζουν τις δέκα δραστηριότητες του Διαδικτυακού Προγράμματος σε όλα τα μέλη της κοινής Επιτροπής. Όλοι οι εμπλεκόμενοι έχουν μπροστά τους τον σχετικό Οδηγό του Προγράμματος και αναλύουν και επεξηγούν την κάθε δραστηριότητα και τα έντυπα που θα χρησιμοποιηθούν κατά την εφαρμογή του Προγράμματος.

Η διαδικτυακή συνάντηση πραγματοποιείται ακόμη, για να δώσει την ευκαιρία σε όλα τα μέλη της κοινής Επιτροπής να γνωριστούν μεταξύ τους, να ανταλλάξουν απόψεις και να θέσουν τη βάση της μεταξύ τους συνεργασίας. Η σχέση αλληλοσεβασμού και αλληλοεκτίμησης που αναπτύσσεται μέσω της επικοινωνίας των εκπαιδευτικών των δύο βαθμίδων είναι καθοριστικής σημασίας για την επιτυχή εφαρμογή του Προγράμματος.

Στη διαδικτυακή συνάντηση οι εκπαιδευτικοί των δύο βαθμίδων που εμπλέκονται στο Πρόγραμμα θα καθορίσουν, με βάση τα δεδομένα της συγκεκριμένης σχολικής χρονιάς, αν θα υλοποιηθεί αποκλειστικά η διαδικτυακή μορφή του Προγράμματος ή αν θα επιλεγούν δραστηριότητες και από τις δύο μορφές του Προγράμματος. Επίσης, οι εμπλεκόμενοι μπορούν να κάνουν εισηγήσεις για βελτίωση των δραστηριοτήτων ή/και για προσθήκη καινούργιων που μπορούν να εφαρμοστούν πιο εύκολα διαδικτυακά. Επιπλέον, στη συνάντηση θα καθοριστούν αδρομερώς τα χρονοδιαγράμματα και οι ευθύνες που θα αναλάβει το κάθε μέλος της Επιτροπής.

⁷ Όλα τα δείγματα ηλεκτρονικών μηνυμάτων προς τα σχολεία για το διαδικτυακό Πρόγραμμα, βρίσκονται αναρτημένα στο Παράρτημα 3 στον ιστότοπο της Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο (<http://www.moec.gov.cy/dde/programs/omali-metavasi/>).

Β. Δραστηριότητα 2η

Διαδικτυακή επικοινωνία του Β.Δ. υπεύθυνου του Προγράμματος και του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους μαθητές της Στ' τάξης του Δημοτικού

Τη δεύτερη εβδομάδα του Νοεμβρίου ο Διευθυντής του Γυμνασίου στέλνει επιστολή ηλεκτρονικά στους διευθυντές των Δημοτικών Σχολείων της οικείας Σχολικής περιφέρειας και τους ενημερώνει για την ημερομηνία της επικείμενης διαδικτυακής επικοινωνίας του Β.Δ. υπεύθυνου του Προγράμματος και του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού (ηλεκτρονικό μήνυμα 2).

Αυτή η πρώτη επικοινωνία με τους μαθητές της Στ' τάξης, αφενός έχει στόχο την γνωριμία των μαθητών με τους ανθρώπους που θα έχουν τον κύριο λόγο και ρόλο στην πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων, και αφετέρου, βοηθά στη δημιουργία μιας σχέσης η οποία θα υποβοηθήσει στην υλοποίηση και των υπόλοιπων δραστηριοτήτων.

Επίσης, σε αυτή τη διαδικτυακή συνάντηση, τόσο ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος, όσο και ο καθηγητής Σ.Ε.Α. του Γυμνασίου είναι στη διάθεση των μαθητών των Δημοτικών, για να απαντήσουν στα πρώτα τους ερωτήματα και να λύσουν μερικές από τις απορίες τους. Επιπλέον, συζητούν μαζί τους τις δέκα δραστηριότητες του Προγράμματος, οι οποίες βρίσκονται σε σχετικό τρίπτυχο που ετοιμάζεται από τα σχολεία μετά από την 1η δραστηριότητα του Προγράμματος, δηλαδή τη διαδικτυακή συνάντηση των μελών της κοινής Επιτροπής για την Ομαλή Μετάβαση και το οποίο αποστέλλεται ηλεκτρονικά σε όλα τα Δημοτικά Σχολεία.

Η Διεύθυνση του κάθε Δημοτικού Σχολείου μεριμνά για την προώθηση του τρίπτυχου, που περιλαμβάνει τις δέκα δραστηριότητες του Προγράμματος, στις οικογένειες των μαθητών για ενημέρωσή τους. Οι μαθητές προτρέπονται να συζητήσουν στο σπίτι με τους γονείς/κηδεμόνες τους τις δραστηριότητες αυτές.

Στο τέλος της διαδικτυακής συνάντησης, ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος εισηγείται στον δάσκαλο και στους μαθητές, όπως ο κάθε μαθητής ετοιμάσει ένα μικρό τετράδιο με το όνομα «Γυμνάσιο, ερχόμαστε», το οποίο θα κουβαλά συνεχώς στη σχολική του τσάντα. Σε αυτό το τετράδιο οι μαθητές θα γράφουν ότι έχει σχέση με το Πρόγραμμα. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να καταγράψουν τα συναισθήματα και τις απορίες τους για το Γυμνάσιο. Αυτό θα βοηθούσε στην 4η δραστηριότητα του Προγράμματος, όπου οι μαθητές θα κληθούν να καταγράψουν σε σχετικό έντυπο τα συναισθήματα και τις απορίες τους για τη μετάβασή τους στο Γυμνάσιο. Επίσης, στο τετράδιο αυτό οι μαθητές της Στ' τάξης του Δημοτικού θα μπορούσαν, με την έναρξη του Προγράμματος και με την καθοδήγηση του δασκάλου τους, να προετοιμαστούν, για να γράψουν μία μικρή έκθεση σε σχέση με το πιο πάνω θέμα. Επιπλέον, στο τετράδιο αυτό οι μαθητές θα μπορούν να περιλάβουν, καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, οτιδήποτε θα τους είναι χρήσιμο και βοηθητικό για το Γυμνάσιο. Προς το τέλος της σχολικής χρονιάς, θα μπορούσαν να γράψουν ακόμα μία μικρή έκθεση που θα αφορά στις εμπειρίες και στα συναισθήματά τους από το διαδικτυακό πρόγραμμα. Κάποιες από αυτές τις εκθέσεις θα μπορούσαν να περιληφθούν στο περιοδικό του Γυμνασίου.

Γ. Δραστηριότητα 3η

Διαδικτυακή επικοινωνία του Διευθυντή του Γυμνασίου με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού

Στις αρχές Δεκεμβρίου, ο διευθυντής του Γυμνασίου αποστέλλει ηλεκτρονικό μήνυμα στους διευθυντές των Δημοτικών Σχολείων (ηλεκτρονικό μήνυμα 3) και ενημερώνει για την πρόθεσή του να έχει διαδικτυακές συναντήσεις με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης. Οι συναντήσεις αυτές καλό είναι να πραγματοποιούνται με μικρό αριθμό συμμετεχόντων, για να μπορεί η επικοινωνία τους να είναι περισσότερο αποτελεσματική. Άρα, ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών της Στ' τάξης των Δημοτικών της οικείας Σχολικής Περιφέρειας, θα πραγματοποιηθεί και ανάλογος αριθμός συναντήσεων, π.χ. πενήντα γονείς/κηδεμόνες σε κάθε συνάντηση.

Στη διαδικτυακή αυτή συνάντηση θα συμμετέχουν και ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος για την Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο ή/και ο καθηγητής Σ.Ε.Α. του Γυμνασίου. Η παρουσία ενός εκ των δύο προαναφερθέντων έχει σκοπό την ενημέρωση των γονιών/κηδεμόνων για τις δραστηριότητες του Προγράμματος.

Την ευθύνη για την οργάνωση των διαδικτυακών συναντήσεων έχει ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος. Σε συνεννόηση με τον Διευθυντή του Γυμνασίου αποφασίζει για την ημερομηνία διεξαγωγής των συναντήσεων και ενημερώνει με ηλεκτρονικό μήνυμα τους Διευθυντές των Δημοτικών. Στο ηλεκτρονικό μήνυμα περιλαμβάνεται και σύνδεσμος (link), τον οποίο θα χρησιμοποιήσουν οι γονείς/κηδεμόνες, για να συνδεθούν στη συνάντηση. Οι Διευθυντές των Δημοτικών αναλαμβάνουν με τη σειρά τους να ενημερώσουν τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης και να τους προσφέρουν οποιεσδήποτε διευκολύνσεις χρειάζονται, για να μπορέσουν να συνδεθούν.

Ο σκοπός της επικοινωνίας του διευθυντή του Γυμνασίου με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης του Δημοτικού είναι πολύπλευρος. Πρωταρχικός στόχος είναι η γνωριμία του με τους γονείς/κηδεμόνες και η ενημέρωσή τους για τους βασικούς πυλώνες (στόχους) του Γυμνασίου. Ο Διευθυντής του Γυμνασίου προωθεί στους Διευθυντές των Δημοτικών σχετικό ενημερωτικό τρίπτυχο με τους βασικούς πυλώνες λειτουργίας του Γυμνασίου και αυτοί με τη σειρά τους το προωθούν σε όλους τους γονείς/κηδεμόνες για ενημέρωσή τους.

Στις διαδικτυακές συναντήσεις ο Διευθυντής του Γυμνασίου αναλύει και συζητά με τους γονείς/κηδεμόνες το σχετικό τρίπτυχο και ζητά τη συνεργασία τους, για να μπορέσει να υλοποιήσει τους στόχους του Προγράμματος. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης με τους γονείς/κηδεμόνες, ο Διευθυντής απαντά στα ερωτήματά τους και επιλύει τις απορίες τους.

Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα οι γονείς/κηδεμόνες ενημερώνονται σωστά για τους κανονισμούς και τον τρόπο λειτουργίας του Γυμνασίου. Ενημερώνονται, επίσης, για τα μαθήματα στο Γυμνάσιο, για την αξιολόγηση των μαθητών και για θέματα της ασφάλειάς τους στον χώρο του Γυμνασίου. Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα, οι γονείς/κηδεμόνες ενημερώνονται σωστά και καθησυχάζονται οι ανησυχίες τους, αφού η άγνοια και η παραπληροφόρηση μερίδας γονιών/κηδεμόνων μπορεί να τους προκαλέσει αχρείαστη ένταση, η οποία μπορεί να μεταφερθεί στα παιδιά τους.

Δ. Δραστηριότητα 4η

Καταγραφή σε σχετικό έντυπο των αποριών και των συναισθημάτων των μαθητών της Στ' τάξης για το Γυμνάσιο

Τη δεύτερη εβδομάδα του Δεκέμβρη, ο διευθυντής του Γυμνασίου στέλνει ηλεκτρονικό μήνυμα στους διευθυντές των Δημοτικών Σχολείων, στο οποίο τους ενημερώνει για την έναρξη της 4ης δραστηριότητας, που είναι η «Καταγραφή σε σχετικό έντυπο των αποριών και των συναισθημάτων των μαθητών της Στ' τάξης για το Γυμνάσιο» (ηλεκτρονικό μήνυμα 4). Το έντυπο αυτό έχει τίτλο «Ετοιμάζομαι για το Γυμνάσιο» και περιλαμβάνει ασκήσεις που βοηθούν τους μαθητές να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους για τη μετάβασή τους στο Γυμνάσιο, να τα αντιληφθούν και να τα καταγράψουν. Επίσης, στο έντυπο αυτό υπάρχει χώρος, για να καταγράψουν όλες τους τις απορίες για το Γυμνάσιο.

Βοηθητικό προς τη συμπλήρωση του εντύπου 1 είναι το περιεχόμενο του τετραδίου με τίτλο «Γυμνάσιο, ερχόμαστε», στο οποίο οι μαθητές, μέσα από συζητήσεις που είχαν με τον δάσκαλό τους στην τάξη τις προηγούμενες τρεις εβδομάδες, κατέγραφαν τις απορίες και τα συναισθήματά τους. Ο δάσκαλος είναι καλό να αφιερώνει χρόνο και να παρακινεί τους μαθητές του να συζητούν θέματα που αφορούν στο Γυμνάσιο.

Στις συζητήσεις που θα διεξάγονται στην τάξη γύρω από το θέμα της μετάβασης των μαθητών στο Γυμνάσιο, ο δάσκαλος μπορεί, αν γνωρίζει, να δίνει απαντήσεις στα ερωτήματα που θα προκύπτουν. Αν δεν είναι όμως σίγουρος, είναι καλύτερα να αποφεύγει να δώσει απαντήσεις και να παραπέμπει τους μαθητές του στη διαδικτυακή επικοινωνία τους με τους μαθητές του Γυμνασίου, αλλά και στη μετέπειτα επικοινωνία τους με τον καθηγητή Σ.Ε.Α., όπου εκεί θα μπορούν να απαντηθούν όλα τους τα ερωτήματα.

Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει ο δάσκαλος να χρησιμοποιεί το «άγνωστο» του Γυμνασίου και τον βαθμό δυσκολίας των μαθημάτων του Γυμνασίου, ως κίνητρο προς τα παιδιά, για να είναι συνεπή στις μαθησιακές τους υποχρεώσεις και να τηρούν γενικότερα τους κανόνες λειτουργίας του Δημοτικού Σχολείου. Αυτό μπορεί να τους προκαλέσει αχρείαστο άγχος και αρνητικά συναισθήματα για το Γυμνάσιο.

Ε. Δραστηριότητα 5η

Ξενάγηση των μαθητών των Δημοτικών στους χώρους και στις εγκαταστάσεις του Γυμνασίου μέσα από οπτικογραφημένο υλικό, το οποίο προωθείται σε όλα τα Δημοτικά Σχολεία της οικείας σχολικής περιφέρειας

Στις αρχές Δεκεμβρίου ομάδα καθηγητών με γνώσεις στη βιντεογράφιση αναλαμβάνει να βιντεογραφήσει τους χώρους και τις εγκαταστάσεις του Γυμνασίου. Με σχετική άδεια και αν υπάρχει πρόσβαση σε Drone, θα μπορούσαν να τραβηχθούν και πλάνα από ψηλά, για να δίνεται καλύτερη εικόνα του σχολείου. Κατά τη βιντεογράφιση θα γίνεται ταυτόχρονα και ξενάγηση, ακολουθώντας την πορεία που ακολουθείται και στις ξεναγήσεις με φυσική παρουσία. Το οπτικογραφημένο υλικό, το οποίο θα έχει διάρκεια περίπου 40-45 λεπτά, θα περιλαμβάνει ξενάγηση σε εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους του Γυμνασίου, όπως στην αυλή, στα γήπεδα, στις αίθουσες διδασκαλίας, στα εργαστήρια, στα γραφεία, στο κυλικείο, στις τουαλέτες και στην αίθουσα Πολλαπλής Χρήσης. Η ομάδα καθηγητών που έχει την ευθύνη επεξεργασίας του οπτικογραφημένου υλικού

ετοιμάζει και μία μικρότερης διάρκειας έκδοση του οπτικογραφημένου υλικού, διάρκειας 10-15 λεπτών, το οποίο θα αξιοποιηθεί και σε άλλες δραστηριότητες του Προγράμματος.

Όταν ετοιμαστεί το οπτικογραφημένο υλικό της ξενάγησης, ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος αναλαμβάνει να αποστείλει το υλικό αυτό σε όλα τα Δημοτικά Σχολεία που τροφοδοτούν με μαθητές το Γυμνάσιο (ηλεκτρονικό μήνυμα 5). Ακολούθως, οι δάσκαλοι θα κάνουν τις σχετικές διευθετήσεις, για να μπορέσουν οι μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού να το παρακολουθήσουν. Το υλικό αυτό θα βρίσκεται στα Δημοτικά μέχρι και τη λήξη της σχολικής χρονιάς και έτσι με κάθε ευκαιρία οι μαθητές θα μπορούν να το ξαναπαρακολουθήσουν.

Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές θα γνωρίσουν τους χώρους του Γυμνασίου και έτσι, παρόλο που δεν θα επισκεφθούν και δεν θα περπατήσουν στους χώρους του, εντούτοις θα έχουν μια εικόνα μέσα από την ηλεκτρονική τους περιδιάβαση σε αυτό.

Το μικρής διάρκειας οπτικογραφημένο υλικό της ξενάγησης μπορεί να αξιοποιηθεί και κατά τις διαδικτυακές συναντήσεις των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού με τους μαθητές της Α' τάξης του Γυμνασίου.

Ζ. Δραστηριότητα 6η

Ετοιμασία «Ηλεκτρονικής Ταξιδιωτικής Βαλίτσας», η οποία «ταξιδεύει» σε όλα τα Δημοτικά Σχολεία της οικείας σχολικής περιφέρειας

Στα μέσα Νοεμβρίου ομάδα καθηγητών, μελών της Επιτροπής Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, αρχίζουν να μαζεύουν το υλικό το οποίο θα φωτογραφηθεί, θα βιντεογραφηθεί ή/και θα σαρωθεί, για να τοποθετηθεί στην «Ηλεκτρονική Ταξιδιωτική Βαλίτσα», η οποία θα αποσταλεί σε όλα τα Δημοτικά Σχολεία της οικείας Σχολικής Περιφέρειας. Το υλικό αυτό αφορά σε εργασίες, κατασκευές σχέδια και τετράδια, επιπέδου της Α' τάξης Γυμνασίου (ηλεκτρονικό μήνυμα 6). Επίσης, η Βαλίτσα μπορεί να περιλαμβάνει οπτικογραφημένο/φωτογραφικό υλικό από εκδηλώσεις και άλλα δρώμενα του Σχολείου. Πρέπει όμως πάντοτε να λαμβάνεται πρόνοια για τη διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων όσων συμμετέχουν στο οπτικογραφημένο ή/και το φωτογραφικό υλικό.

Συγκεκριμένα, ζητείται από έναν ή και δύο μαθητές από κάθε τμήμα της Β' τάξης υλικό από την προηγούμενη τους τάξη, το οποίο θα τύχει επεξεργασίας, για να περιληφθεί στην «Ηλεκτρονική Ταξιδιωτική Βαλίτσα». Το υλικό προέρχεται από τους μαθητές της Β' τάξης, γιατί αφενός οι μαθητές της Α' τάξης δεν θα έχουν ως τότε ολοκληρωμένες εργασίες και αφετέρου γιατί οι μαθητές της Β' τάξης δεν θα χρειάζονται το υλικό της Α' τάξης για τη σχολική χρονιά που διανύουν. Οι εργασίες, τα τετράδια, τα σχέδια και οι κατασκευές αφορούν σε διάφορα μαθήματα, όπως π.χ. Μαθηματικά, Μουσική, Οικιακή Οικονομία, Ελληνικά, Σχεδιασμός και Τεχνολογία κ.ά.

Για να μη χρειάζεται κάθε σχολική χρονιά η επανάληψη της διαδικασίας συλλογής και επεξεργασίας υλικού που θα μπει στην «Ηλεκτρονική Ταξιδιωτική Βαλίτσα», τα μέλη της Επιτροπής μπορούν να δημιουργήσουν τράπεζα οπτικογραφημένου υλικού. Το περιεχόμενο της Βαλίτσας μπορεί να αναθεωρείται κάθε μερικά χρόνια ή όταν κάποιο από το υλικό θεωρηθεί αναχρονιστικό.

Επιπρόσθετα, η «Ηλεκτρονική Ταξιδιωτική Βαλίτσα» περιλαμβάνει ηλεκτρονικά όλη τη σειρά των βιβλίων της Α' τάξης. Ο δάσκαλος και οι μαθητές μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά πατώντας σε σχετικό σύνδεσμο (link) που βρίσκεται στο ηλεκτρονικό εξώφυλλο κάθε βιβλίου. Με

αυτό τον τρόπο, θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα βιβλία της Α' τάξης, να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν δράσεις, χρησιμοποιώντας το υλικό αυτό.

Θα μπορούσε, για παράδειγμα, ο δάσκαλος να επιλέξει ένα κοινό με το Γυμνάσιο κεφάλαιο στα Μαθηματικά μέσα από το βιβλίο της Α' Γυμνασίου και να το διδάξει στους μαθητές του. Ακόμα πιο εποικοδομητική θα μπορούσε να ήταν η εμπειρία αυτή, αν την ώρα της διεξαγωγής του μαθήματος, ο καθηγητής των Μαθηματικών ήταν συνδεδεμένος διαδικτυακά με το τμήμα και έκανε τις δικές του παρεμβάσεις, κάτι σαν συνδιδασκαλία εξ αποστάσεως.

Στην Ηλεκτρονική Βαλίτσα θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν και άλλα βίντεο από σχολικές γιορτές, εκδηλώσεις, επετείους, διαμαρτυρίες, θεατρικές παραστάσεις του Γυμνασίου κ.ά.

Η αποστολή της «Ηλεκτρονικής Ταξιδιωτικής Βαλίτσας» πραγματοποιείται γύρω στα μέσα Δεκεμβρίου. Σε αντίθεση με τις «Ταξιδιωτικές Βαλίτσες», η ηλεκτρονική έκδοση δεν χρειάζεται φυσική μεταφορά από το ένα Δημοτικό σχολείο στο άλλο, ούτε χρειάζεται να παραμείνει μόνο για λίγο στον προορισμό της, για να μεταφερθεί μετά σε άλλο σχολείο. Η «Ηλεκτρονική Ταξιδιωτική Βαλίτσα» μπορεί να παραμείνει στο Σχολείο-προορισμό της και για ολόκληρη την υπόλοιπη σχολική χρονιά.

Η. Δραστηριότητα 7η

Διαδικτυακή επικοινωνία των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού με μαθητές της Α' τάξης του Γυμνασίου για επίλυση αποριών, ανταλλαγή εμπειριών και συμμετοχή τους σε κοινές διαδικτυακές δραστηριότητες

Τη δεύτερη εβδομάδα Ιανουαρίου, ξεκινά η 7η δραστηριότητα του Προγράμματος, η οποία περιλαμβάνει κοινές διαδικτυακές συναντήσεις μαθητών της Στ' τάξης του Δημοτικού με μαθητές της Α' τάξης Γυμνασίου. Η δραστηριότητα αυτή ξεκινά τον Ιανουάριο και έχει διάρκεια μέχρι τον Μάιο. Σε αυτή την περίοδο οργανώνονται διαδικτυακές δράσεις, όπως επικοινωνία μαθητών της Στ' Δημοτικού με μαθητές της Α' Γυμνασίου για επίλυση αποριών, ανταλλαγή εμπειριών και συμμετοχή τους σε κοινές διαδικτυακές δραστηριότητες.

Όσον αφορά στην επικοινωνία των μαθητών των δύο βαθμίδων για επίλυση αποριών και ανταλλαγή εμπειριών, τη δεύτερη εβδομάδα του Ιανουαρίου, ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος ζητά από τους υπευθύνους των τμημάτων της Α' τάξης να του υποδείξουν δύο μαθητές οι οποίοι θα εκπαιδευτούν, για να μπορούν να εμπλακούν στην επίλυση των αποριών των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού. Η εκπαίδευση των μαθητών αυτών γίνεται από τον Β.Δ. ή/και τον καθηγητή Σ.Ε.Α. και γίνεται κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων. Η εκπαίδευση της ομάδας των μαθητών της Α' τάξης είναι στηριγμένη στις απορίες και στα ερωτήματα που οι μαθητές των Δημοτικών κατέγραψαν στο έντυπο «Ετοιμάζομαι για το Γυμνάσιο» στο πλαίσιο προηγούμενης δραστηριότητας.

Δύο μαθητές από την ομάδα των εκπαιδευμένων μαθητών της Α' Γυμνασίου θα συμμετέχουν μαζί στην κάθε διαδικτυακή συνάντηση με ομάδα μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού. Ο μέγιστος αριθμός των μαθητών των Δημοτικών που θα εντάσσονται σε κάθε ομάδα θα είναι 25. Οι μαθητές του Γυμνασίου, κατά τη διαδικτυακή συνάντησή τους με τους μαθητές του Δημοτικού, θα χρησιμοποιήσουν το Έντυπο 5β.ε, το οποίο περιλαμβάνει τις απαντήσεις σε όλα τα ερωτήματα των μαθητών των Δημοτικών. Παρόλο που οι μαθητές του Γυμνασίου γνωρίζουν να απαντήσουν σε όλα τα ερωτήματα, εντούτοις για ασφάλεια καλό είναι να έχουν μπροστά τους τις απαντήσεις.

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Στο Δημοτικό θα σταλεί από προηγουμένως το Έντυπο 5α.ε, το οποίο περιλαμβάνει μόνο τα ερωτήματα των μαθητών της Στ' τάξης (ηλεκτρονικό μήνυμα 7). Εισήγησή μας είναι όπως οι συμμετέχοντες μαθητές της Στ' τάξης, σε κάθε διαδικτυακή συνάντηση, να μοιράζονται τις ερωτήσεις, έτσι ώστε όλοι να συμμετέχουν στη δραστηριότητα αυτή.

Με το πέρας της διαδικτυακής συνάντησης των μαθητών των δύο βαθμίδων, ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος θα προωθήσει στον δάσκαλο των μαθητών των Δημοτικών το Έντυπο 5β.ε (έντυπο με τις απαντήσεις) και αυτός με τη σειρά του θα το δώσει στους μαθητές του. Είναι σημαντικό οι μαθητές να πάρουν στο σπίτι τους το έντυπο με τις ερωτήσεις και απαντήσεις, έτσι ώστε όποτε οι μαθητές και οι γονείς/κηδεμόνες τους κρίνουν σκόπιμο και χρήσιμο να ανατρέχουν σ' αυτό το υλικό, για να λύνουν τις απορίες τους.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα του Προγράμματος αφενός αποσκοπεί στην επίλυση των αποριών των μαθητών των Δημοτικών και την ανταλλαγή εμπειριών με τους μαθητές της Α' τάξης Γυμνασίου, αφετέρου προάγει την επικοινωνία των μαθητών των δύο βαθμίδων και τους φέρνει πιο κοντά. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές της Στ' τάξης κάνουν γνωριμίες και δημιουργούν φιλίες με μαθητές της Α' τάξης Γυμνασίου, οι οποίες θα τους βοηθήσουν στην ομαλότερη ένταξή τους στο Γυμνάσιο, αφού θα έχουν ήδη στον χώρο γνωστούς και φίλους.

Όσον αφορά στη συμμετοχή μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού σε κοινές δραστηριότητες με μαθητές του Γυμνασίου, αφού πρώτα ολοκληρωθεί η διαδικασία της επίλυσης των αποριών, ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος συγκαλεί διαδικτυακή συνάντηση των μελών της κοινής Επιτροπής Δημοτικών και Γυμνασίου, για να συναποφασίσουν σειρά από δράσεις, κυρίως ψυχαγωγικού χαρακτήρα. Οι δράσεις αυτές θα έχουν σκοπό αφενός να φέρουν τους μαθητές των δύο βαθμίδων κοντά και να δημιουργήσουν φιλίες και αφετέρου οι μαθητές της Στ' Δημοτικού να γνωρίσουν καλύτερα τα εξωδιδασκτικά δρώμενα του Γυμνασίου.

Για παράδειγμα, θα μπορούσε μια δράση να ήταν η συνεργασία μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού με μαθητές της Α' τάξης Γυμνασίου στην από κοινού προετοιμασία ενός τραγουδιού, το οποίο θα παίξουν και θα τραγουδήσουν μαζί. Μαθητές από τις δύο βαθμίδες, με την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών τους, θα μπορούσαν να ετοιμάσουν και να παίξουν ένα τραγούδι. Για να ετοιμαστεί και να τελειοποιηθεί η παρουσίαση του τραγουδιού, θα προηγηθούν πρόβες και από τις δύο πλευρές. Αυτό θα δώσει την ευκαιρία στα παιδιά να γνωριστούν μεταξύ τους και να δημιουργήσουν καινούργιες φιλίες. Μέσα από μια τέτοια δημιουργική, μουσική συνεργασία, χρησιμοποιώντας διαδικτυακή Πλατφόρμα, οι μαθητές της Στ' τάξης του Δημοτικού θα νιώσουν οικειότητα και ασφάλεια με τους μαθητές του Γυμνασίου.

Επίσης, μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού και μαθητές του Γυμνασίου, πάντοτε υπό την επίβλεψη καθηγητή/δασκάλου, θα μπορούσαν να οργανώσουν και να παίξουν διάφορα επιτραπέζια παιχνίδια χρησιμοποιώντας διαδικτυακές πλατφόρμες. Θα μπορούσε επίσης να διοργανώνονται διαγωνισμοί σκακιού, ταβλιού και άλλων παιχνιδιών.

Επιπλέον, σε κάποια από τις διαδικτυακές τους συναντήσεις, οι μαθητές του Γυμνασίου μπορεί να αξιοποιήσουν το μικρής διάρκειας οπτικογραφημένο υλικό με τα πλάνα από τους χώρους και τις εγκαταστάσεις του Γυμνασίου, για να κάνουν εκ νέου διαδικτυακή ξενάγηση στους μαθητές της Στ' τάξης του Δημοτικού, μέσα από τη δική τους οπτική γωνία. Με αυτό τον τρόπο γίνεται για δεύτερη φορά ξενάγηση των μαθητών των Δημοτικών στο Γυμνάσιο.

Το κάθε Γυμνάσιο με τα Δημοτικά-δορυφόρους του θα μπορούσε να προσθέσει και άλλες δραστηριότητες που να προάγουν την επικοινωνία μεταξύ των μαθητών των δύο βαθμίδων.

Θ. Δραστηριότητα 8η

Διαδικτυακή διδασκαλία μαθημάτων στους μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού από Καθηγητές του Γυμνασίου

Την τέταρτη εβδομάδα του Μαρτίου ξεκινά η οργάνωση σειράς διαδικτυακών μαθημάτων από καθηγητές του Γυμνασίου προς τους μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού. Καθηγητές διαφόρων ειδικοτήτων, κυρίως φιλόλογοι και μαθηματικοί, ετοιμάζουν διαδικτυακά μαθήματα, τα οποία θα διδάξουν στους μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού μέσα από Διαδικτυακές Πλατφόρμες (π.χ. Πλατφόρμα της Microsoft στην εφαρμογή Teams). Στόχος είναι όλοι οι μαθητές των Στ' τάξεων των Δημοτικών Σχολείων που τροφοδοτούν το Γυμνάσιο να έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τουλάχιστον ένα διαδικτυακό μάθημα. Κάποια τμήματα Στ' τάξεων μπορεί να τύχει να παρακολουθήσουν το μάθημα των Νέων Ελληνικών, ενώ άλλα τμήματα να παρακολουθήσουν Μαθηματικά ή Ιστορία ή Αρχαία Ελληνικά ή οποιοδήποτε άλλο μάθημα υπάρχουν εθελοντές καθηγητές να το διδάξουν (ηλεκτρονικό μήνυμα 8).

Τα διαδικτυακά μαθήματα μπορεί να προσφερθούν στους μαθητές της Στ' τάξης του Δημοτικού με δύο τρόπους:

Στην πρώτη περίπτωση, ο καθηγητής θα βρίσκεται μόνος του σε άδεια από μαθητές αίθουσα διδασκαλίας, και θα ενωθεί με σύνδεσμο (link) που θα έχει ήδη στείλει εκ των προτέρων στον δάσκαλο του τμήματος στο οποίο θα προσφερθεί το μάθημα. Στη δεύτερη περίπτωση, ο καθηγητής θα βρίσκεται σε αίθουσα διδασκαλίας με μαθητές ενός τμήματος Α' τάξης και θα διδάξει το μάθημά του ταυτόχρονα στους μαθητές του Γυμνασίου και του Δημοτικού, χρησιμοποιώντας και πάλι σύνδεσμο (link) που θα στείλει ο καθηγητής στον δάσκαλο, για να συνδεθούν.

Απαραίτητο για να μπορεί να γίνει η διαδικτυακή επικοινωνία είναι η ύπαρξη και στα δύο σχολεία του κατάλληλου τεχνολογικού εξοπλισμού, καλής σύνδεσης και αυξημένης ταχύτητας διαδικτύου.

Η αίθουσα στην οποία ο καθηγητής θα διδάξει το μάθημα πρέπει να είναι εξοπλισμένη με ηλεκτρονικό υπολογιστή και camera που θα παίρνει πλάνα από τον καθηγητή και από τον πίνακα. Ο καθηγητής μπορεί φυσικά να χρησιμοποιήσει και τον ηλεκτρονικό του υπολογιστή, για να κάνει, αν το επιθυμεί, παρουσίαση σε Power Point.

Ο δάσκαλος στη δική του αίθουσα θα συνδεθεί με τον καθηγητή σε μεγάλη οθόνη, για να μπορούν οι μαθητές του να παρακολουθήσουν το διαδικτυακό μάθημα από τις θέσεις τους. Επίσης, οι μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού μπορεί να έχουν μπροστά τους και φύλλο εργασίας, για να δουλέψουν, το οποίο ο καθηγητής θα μεριμνήσει να στείλει από πριν στο Δημοτικό.

Ο σχεδιασμός του μαθήματος θα γίνει με γνώμονα την ταυτόχρονη διαδραστική συμμετοχή των μαθητών της Στ' Δημοτικού στο μάθημα. Το μάθημα που θα διδάξει ο καθηγητής θα πρέπει να είναι βασισμένο στην ύλη του αντικειμένου που διδάσκει, αλλά προσαρμοσμένο στο επίπεδο και των μαθητών της Στ' τάξης του Δημοτικού. Το κάθε μάθημα μπορεί να έχει διάρκεια μίας περιόδου σαρανταπέντε λεπτών ή δύο σαραντάλεπτων περιόδων, ανάλογα με το μάθημα και το περιεχόμενό του. Αυτό θα συναποφασιστεί από τον καθηγητή και τον δάσκαλο. Επίσης, το σχέδιο μαθήματος μπορεί να περιλαμβάνει παράδοση, συμπλήρωση φύλλου εργασίας και συζήτηση.

Μια άλλη καλή πρακτική που μπορεί να προκύψει από τη διδασκαλία μαθημάτων από τους καθηγητές στους μαθητές των Δημοτικών είναι και οι συνδιδασκαλίες που μπορεί να σχεδιαστούν και

να υλοποιηθούν, μεταξύ καθηγητών και δασκάλων. Αυτό θα βοηθούσε πολύ, τόσο τους δασκάλους, όσο και τους καθηγητές, να κατανοήσουν καλύτερα ο ένας τον άλλο, να μάθει ο ένας από τον άλλο και σε τελική ανάλυση να επωφεληθούν οι μαθητές από τη βελτίωση στη διδασκαλία τους.

I. Δραστηριότητα 9η

Διαδικτυακή επικοινωνία Καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης, τους μαθητές και τους δασκάλους τους

Στις αρχές Μαΐου, ο Διευθυντής του Γυμνασίου ενημερώνει τα Δημοτικά σχολεία της οικείας Σχολικής Περιφέρειας, μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος (ηλεκτρονικό μήνυμα 9) για τη διαδικτυακή επικοινωνία του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης, τους μαθητές και τους δασκάλους τους.

Η επικοινωνία του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς/κηδεμόνες, με τους μαθητές και με τους δασκάλους θα πραγματοποιηθεί μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας. Για τους σκοπούς υλοποίησης του Προγράμματος, εισηγούμαστε τη χρήση της πλατφόρμας της Microsoft στην εφαρμογή Teams. Ο καθηγητής Σ.Ε.Α. δημιουργεί σύνδεσμο (link) στην εφαρμογή Teams και τον αποστέλνει στα Δημοτικά. Το πρόγραμμα των διαδικτυακών συναντήσεων συναποφασίζεται από προηγουμένως από τον καθηγητή Σ.Ε.Α. και τους εμπλεκόμενους δασκάλους. Το πρώτο ογδοντάλεπτο θα πραγματοποιηθεί η διαδικτυακή συνάντηση του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς/κηδεμόνες, το δεύτερο ογδοντάλεπτο με τους μαθητές της Στ' τάξης και ακολούθως, κατά το τρίτο ογδοντάλεπτο, θα πραγματοποιηθεί η συνάντηση του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τον δάσκαλο του τμήματος, τον Ειδικό δάσκαλο ή/και τον Διευθυντή, ανάλογα με τις περιπτώσεις των μαθητών. Φυσικά, το πρόγραμμα των διαδικτυακών συναντήσεων μπορεί να τροποποιείται ανάλογα με τον χρόνο που διαθέτουν οι δύο εμπλεκόμενοι φορείς, δηλαδή ο καθηγητής Σ.Ε.Α. και οι δάσκαλοι στα Δημοτικά Σχολεία.

Στην ογδοντάλεπτη συνάντηση του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς/κηδεμόνες, συζητά μαζί τους διάφορα θέματα που αφορούν στην ομαλή μετάβαση των παιδιών τους από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, λύνει τις απορίες τους και γενικά τους προετοιμάζει, για να μπορέσουν να διαχειριστούν σωστά τους εφήβους τους στην καινούργια γι' αυτούς εμπειρία του Γυμνασίου. Επίσης, συζητούν θέματα που αφορούν στη σωστή ένταξη των παιδιών τους στο Γυμνάσιο, στη σχέση και την επαφή που πρέπει να έχουν οι γονείς/κηδεμόνες με το σχολείο και τον σωστό τρόπο συνεργασίας και επικοινωνίας τους με το Διευθυντικό και διδακτικό προσωπικό του σχολείου. Επιπλέον, ο καθηγητής Σ.Ε.Α. επικεντρώνεται στη διαχείριση και αποβολή του άγχους των γονιών/κηδεμόνων για τη μετάβαση των παιδιών τους στο Γυμνάσιο. Θεωρούμε ότι ο καλά ενημερωμένος και προετοιμασμένος γονιός/κηδεμόνας, μπορεί καλύτερα να στηρίξει και να βοηθήσει το παιδί του να προσαρμοστεί στο καινούργιο γι' αυτό περιβάλλον του Γυμνασίου. Με καλή προετοιμασία του μαθητή από τον δάσκαλο, με σωστή στήριξη από την οικογένεια και με την καθοδήγηση των καθηγητών, ο νεοεισερχόμενος μαθητής στο Γυμνάσιο θα μπορεί να αποδώσει στον μέγιστο δυνατό βαθμό.

Θεωρούμε επίσης ότι η σχέση εμπιστοσύνης που αναπτύσσεται μεταξύ Γυμνασίου και γονιών/κηδεμόνων των μαθητών της Στ' Δημοτικού, μέσα από το Πρόγραμμα, είναι προς όφελος των

μαθητών. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων χρησιμοποιείται το Έντυπο 6ε –«Διαδικτυακή Επικοινωνία καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης του Δημοτικού».

Όσον αφορά στην επικοινωνία του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους μαθητές της Στ' τάξης, αυτή περιλαμβάνει συζήτηση με τους μαθητές για τον τρόπο λειτουργίας του Γυμνασίου, τον τρόπο και τον χρόνο μελέτης των μαθημάτων τους, τους κανόνες πειθαρχίας κ.ά. Επίσης, σημαντικός χρόνος αφιερώνεται για την επίλυση των αποριών τους. Κατά τη συζήτηση του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους μαθητές χρησιμοποιείται το «Έντυπο 7ε - Διαδικτυακή Επικοινωνία καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους μαθητές της Στ' τάξης του Δημοτικού».

Τέλος, κατά τη συνάντησή του με τον κάθε δάσκαλο ξεχωριστά, ο καθηγητής Σ.Ε.Α. συζητά και παίρνει πληροφορίες για τους μαθητές. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν σε θέματα όπως τις μαθησιακές δυνατότητες κάθε μαθητή, τυχόν μαθησιακές δυσκολίες κ.ά. Επιπρόσθετα, συλλέγει πληροφορίες για τα ειδικά ενδιαφέροντα και ταλέντα του κάθε μαθητή, για δραστηριότητες με τις οποίες ασχολείται και για οικονομικά, οικογενειακά, κοινωνικά ή/άλλα προβλήματα που πιθανόν να αντιμετωπίζει.

Οι πληροφορίες αυτές είναι άκρως εμπιστευτικές και τυγχάνουν της πρέπουσας διαχείρισης από τον καθηγητή Σ.Ε.Α., προς όφελος κάθε μαθητή.

Κ. Δραστηριότητα 10η

Καταγραφή σε σχετικό έντυπο των εμπειριών και των συναισθημάτων των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού από τη συμμετοχή τους στις διαδικτυακές δραστηριότητες και αξιολόγηση του Προγράμματος

Στα τέλη Μαΐου, με το πέρας όλων των δραστηριοτήτων του Προγράμματος, ο Διευθυντής του Γυμνασίου αποστέλλει ηλεκτρονικό μήνυμα στους Διευθυντές των Δημοτικών σχολείων, μέσα από το οποίο ζητά από τους δασκάλους των Στ' τάξεων να χορηγήσουν στους μαθητές τους το «Έντυπο 8ε – Εμπειρίες και συναισθήματα από τη Συμμετοχή μου στο Διαδικτυακό Πρόγραμμα Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο», για να καταγράψουν τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους από τη συμμετοχή τους τις διαδικτυακές δραστηριότητες του Προγράμματος (ηλεκτρονικό μήνυμα 10).

Πριν όμως από τη συμπλήρωση του εντύπου αυτού, οι δάσκαλοι θα πρέπει να παροτρύνουν τους μαθητές τους να συζητήσουν στην τάξη τις εμπειρίες που αποκόμισαν από την κάθε δραστηριότητα στην οποία και συμμετείχαν, για να τις θυμηθούν και να μπορούν καλύτερα να τις αξιολογήσουν και να καταθέσουν τα συναισθήματά τους.

Μέσα από τη συμπλήρωση του συγκεκριμένου εντύπου, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές που πήραν μέρος στο διαδικτυακό Πρόγραμμα γνωριμίας με το Γυμνάσιο, να αξιολογήσουν την κάθε δραστηριότητα στην οποία συμμετείχαν και να εκφράσουν με ειλικρίνεια τα συναισθήματα, τις απόψεις και την κριτική τους. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε το αν οι δραστηριότητες του «e-metavasi program» έχουν βοηθήσει τους μαθητές του Δημοτικού.

Αφού συμπληρωθούν τα έντυπα, αποστέλλονται στο Γυμνάσιο. Ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος παραλαμβάνει τα σχετικά έντυπα από όλα τα Δημοτικά σχολεία της οικείας σχολικής περιφέρειας και σε συνεργασία με τα μέλη της Επιτροπής Ομαλής Μετάβασης του Γυμνασίου μελετούν δειγματικά τα έντυπα αυτά και εξάγουν συμπεράσματα.

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

Οι μαθητές είναι οι καλύτεροι κριτές του Προγράμματος, αφού γι' αυτούς εφαρμόζεται. Μέσα από τα δικά τους σχόλια μπορούν να γίνουν βελτιωτικές κινήσεις, έτσι ώστε το «e-metavasi program», να παραμείνει «ζωντανό» και να προσαρμόζεται στις ανάγκες τους και στις ανάγκες της σύγχρονης διαδικτυακής εποχής.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΈΝΤΥΠΑ

1. Έντυπο 1ε: «Ετοιμάζομαι για το Γυμνάσιο» – Χρησιμοποιείται στην 4η δραστηριότητα από τα Δημοτικά Σχολεία για καταγραφή συναισθημάτων, αλλά και αποριών των μαθητών της Στ' τάξης για το Γυμνάσιο.

2. Έντυπο 2ε: «Υπεύθυνη Δήλωση» – Χρησιμοποιείται, για να ζητηθεί άδεια από τους γονείς / κηδεμόνες των μαθητών του Γυμνασίου για τη συμμετοχή τους στις διαδικτυακές συναντήσεις τους με τους μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού.

3. Έντυπο 3ε: «Πρόσκληση προς τους μαθητές του Γυμνασίου που θα εμπλακούν στο Διαδικτυακό Πρόγραμμα» – Χρησιμοποιείται για την ενημέρωση των μαθητών του Γυμνασίου που θα συμμετέχουν στο Διαδικτυακό Πρόγραμμα. Με αυτό σηματοδοτείται και η έναρξη της εκπαίδευσής τους. Επίσης, μ' αυτό το έντυπο ενημερώνονται: ο διευθυντής, οι βοηθοί διευθυντές και οι εκπαιδευτικοί του Γυμνασίου για την εμπλοκή στο Πρόγραμμα των μαθητών αυτών.

4. Έντυπο 4ε: «Πρόγραμμα συμμετοχής των μαθητών του Γυμνασίου στις διαδικτυακές συναντήσεις με τους μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού» - Ανακοίνωση που δίνεται στον διευθυντή και στους Β.Δ, αλλά και που τοποθετείται στην πινακίδα του Καθηγητικού Συλλόγου και στο απουσιολόγιο της τάξης, για να γνωρίζουν όλοι πόσα και ποια παιδιά εμπλέκονται στο Πρόγραμμα και με ποια καθήκοντα.

5. Έντυπο 5αε: «Ερωτήματα μαθητών Στ' τάξης Δημοτικού»

Έντυπο 5βε: «Απαντήσεις στα ερωτήματα των μαθητών Στ' τάξης Δημοτικού»

Το Έντυπο 5αε περιλαμβάνει ερωτήσεις μαθητών Στ' τάξης Δημοτικού. Το έντυπο 5βε περιλαμβάνει τις απαντήσεις στα πιο πάνω ερωτήματα. Επιπλέον, το Έντυπο 5βε περιλαμβάνει πληροφόρηση για τα μαθήματα που διδάσκονται στο Γυμνάσιο.

6. Έντυπο 6ε: «Διαδικτυακή Επικοινωνία καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης του Δημοτικού» – Έντυπο που χρησιμοποιείται ως βοηθητικό εργαλείο και σημείο αναφοράς κατά τη διάρκεια των συναντήσεων του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών της Στ' τάξης του Δημοτικού.

7. Έντυπο 7ε: «Διαδικτυακή Επικοινωνία καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους μαθητές των Στ' τάξεων των Δημοτικών Σχολείων» – Έντυπο που χρησιμοποιείται ως βοηθητικό εργαλείο και σημείο αναφοράς κατά τη διάρκεια των διαδικτυακών συναντήσεων του καθηγητή Σ.Ε.Α. με τους μαθητές της Στ' τάξης του Δημοτικού.

Σημείωση: Τα πιο πάνω έντυπα βρίσκονται αναρτημένα στον ιστότοπο της Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, στο Παράρτημα 4 (<http://www.moec.gov.cy/dde/programs/omali-metavasi/>).

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο

8. Έντυπο 8e: «Εμπειρίες από τη Συμμετοχή μου στις Διαδικτυακές Δραστηριότητες» – Έντυπο που χρησιμοποιείται από τους μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού για την καταγραφή των εμπειριών και των συναισθημάτων τους από τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες του Διαδικτυακού Προγράμματος Ομαλής Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο.

Μέρος Β΄: Ενίσχυση Γνωστικού τομέα Προετοιμασία μαθητών Στ΄ Δημοτικού

Οι εισηγήσεις που ακολουθούν ενδείκνυται να εφαρμοστούν στο επίπεδο της Δημοτικής Εκπαίδευσης και αφορούν στην ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων, γνωστικών δεξιοτήτων, δεξιοτήτων αξιολόγησης και σωστής διαχείρισης του χρόνου.

Α. Πρακτικές Δεξιότητες

1. Καθημερινή ετοιμασία της σχολικής τσάντας στη βάση του σχολικού προγράμματος.
2. Χρήση μίας κασετίνας που να περιέχει μόνο τα απαραίτητα της γραφικής ύλης.
3. Αυτορρύθμιση καταγραφής κατ' οίκον εργασίας από κάθε μαθητή/μαθήτρια.
4. Εξάσκηση στην επισήμανση των κύριων σημείων σε γραπτά κείμενα.
5. Χρήση υπογράμμισης ή/και highlighter.
6. Χρήση πλαγιότιτλων.
7. Κατανόηση και καταγραφή προφορικών οδηγιών.
8. Τήρηση σημειώσεων κατά τη διάρκεια του μαθήματος.
9. Αντιγραφή από τον πίνακα σημείων του μαθήματος.
10. Αυτοδιόρθωση ασκήσεων και συμπλήρωση επιπρόσθετων στοιχείων για την επίτευξη ολοκληρωμένης απάντησης.
11. Επιλογή κατάλληλου στυλό και χρήση του στις γραπτές εργασίες και στα δοκίμια αξιολόγησης (Β΄ τετράμηνο).
12. Ορθή χρήση μέσων και εργαλείων μάθησης (π.χ. διορθωτικό, τετράδιο Α4 στα Ελληνικά κ.λπ.).
13. Χρήση χαρτιού Α4 με γραμμές για την καταγραφή των λύσεων στις γραπτές μορφές αξιολόγησης.
14. Καθορισμός της παραγωγής γραπτού λόγου με βάση συγκεκριμένο αριθμό λέξεων (π.χ. περίληψη, επιστολή, γραπτή έκφραση 200-220 λέξεις).

Β. Γνωστικές Δεξιότητες

1. Απάντηση (κυρίως γραπτή) ερωτήσεων ανοικτού τύπου, αλλά και ερωτήσεων με πέραν του ενός υποερωτημάτων.
2. Σύνθεση ολοκληρωμένων απαντήσεων (προφορικών και γραπτών), αλλά και απαντήσεων επικεντρωμένων στα ερωτήματα.
3. Έλεγχος της προαπαιτούμενης γνώσης από προηγούμενο/α μάθημα/μαθήματα, με ποικίλους τρόπους (προφορικά ή γραπτά), για διασύνδεση με το νέο μάθημα.
4. Χρήση επιλεγμένου λεξιλογίου όπως: Παράθεμα/ Πηγή, Κατατοπιστικό Σημείωμα, Μορφοσυντακτικά Φαινόμενα, Θεματικός Άξονας κ.τ.λ. (Β' τετράμηνο).
5. Απάντηση ερωτημάτων με διάφορους τρόπους: συνεχής λόγος, λίστα σημείων (bullets), σχεδιάγραμμα κ.λπ.
6. Εστίαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου, οριζόντια, σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα.
7. Επικέντρωση και εστίαση στην αξιοποίηση στρατηγικών εντοπισμού και διατύπωσης πληροφοριών προφορικών και γραπτών κειμένων (δικών τους ή άλλων) (Δείκτης Επιτυχίας Στ' Δημοτικού 1.4.).
8. Γραφή-παραγωγή κειμένων με αυτόνομη ανάγνωση-κατανόηση κειμένων (π.χ. σημειώσεις, κειμενικές συνδέσεις, ιδεογράμματα, περιλήψεις, απαντήσεις σε ερωτήματα).
9. Ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων μελέτης (π.χ. εντοπισμός σχετικών με την ερώτηση πληροφοριών, διατύπωση κύριας ιδέας ή συμπερασμάτων προφορικά ή γραπτά, περίληψη κ.λπ.).
10. Απαντήσεις σε ερωτήματα με άντληση και σύνθεση πληροφοριών από πολλαπλές πηγές.
11. Έκφραση κριτικής σχετικά με πληροφορίες που εντοπίζονται στο διαδίκτυο με διατύπωση επιχειρημάτων.
12. Ετοιμασία project στο πλαίσιο διάφορων μαθημάτων και διαθεματικών projects.
13. Αξιοποίηση Η/Υ για την ετοιμασία παρουσιάσεων και projects.

Γ. Σωστή διαχείριση του χρόνου

1. Ανάθεση εργασιών με καθορισμένη ημερομηνία παράδοσης.
2. Ανάθεση ομαδικών εργασιών ή μικρών projects (θα προηγηθεί η διδασκαλία της ετοιμασίας project).
3. Έμφαση στην τήρηση του χρόνου στις γραπτές αξιολογητικές ασκήσεις και στη γραπτή έκφραση (Έκθεση – Σκέφτομαι και Γράφω).

Δ. Αξιολόγηση

1. Χρήση γραπτής αξιολόγησης με ποικίλα είδη ασκήσεων, όπως ορθό – λάθος, αντιστοίχιση, ερωτήσεις γνώσεων, ερωτήσεις κρίσεως, ερωτήσεις που να στηρίζονται σε δοσμένες πρωτογενείς ή δευτερογενείς πηγές (στο μάθημα της Ιστορίας).
2. Βαθμολόγηση γραπτής αξιολόγησης (σχετική ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων, ποια η σκοπιμότητα κ.λπ.) σε συνδυασμό με την άμεση περιγραφική ανατροφοδότηση (προφορικά ή γραπτά), στη βάση κριτηρίων αξιολόγησης. Σε περιπτώσεις πολύ χαμηλής βαθμολογίας δύναται η χρήση μόνο περιγραφικής ανατροφοδότησης.
3. Στα δοκίμια αξιολόγησης ενδείκνυται να υπάρχει επιλογή θεμάτων (π.χ. από τα τρία θέματα απαντώ τα δύο ή από τις 7 ασκήσεις απαντώ τις 5).
4. Συνδυασμός αριθμητικής - περιγραφικής αξιολόγησης.
5. Συζήτηση και προετοιμασία των παιδιών για τον ρόλο της αριθμητικής ή αλφαβητικής βαθμολογίας.

Πιο κάτω παρουσιάζονται εισηγήσεις για την προετοιμασία των μαθητών της Στ' τάξης στα γνωστικά αντικείμενα των Ελληνικών, της Λογοτεχνίας και της Ιστορίας:

Α. Ελληνικά

1. Αξιοποίηση του Ανθολόγιου «Με Λογισμό και μ' Όνειρο».
2. Εξάσκηση στη μελέτη επικοινωνιακών κειμένων (με βάση τους δείκτες επιτυχίας της ΣΤ' τάξης), με έμφαση στα εξής:
 - Κειμενικοί τύποι
 - Κειμενικά είδη
 - Συνθήκες Επικοινωνίας
 - Δομή Παραγράφου (Δείκτες Ελληνικών Στ' - 2.1.2.3.)
 - Συνεξέταση κειμένων (Δείκτες Ελληνικών Στ' - 3.1 και 3.2)
 - Οργάνωση κειμένου (Δείκτες Ελληνικών Στ' - 2.1.2.3 και 2.1.2.4)
 - Γλωσσικά Στοιχεία (Δείκτες Ελληνικών Στ' - 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3)

Β. Λογοτεχνία

1. Θα πρέπει να αξιοποιηθούν 16-32 περίοδοι ετησίως, κάτι που αντιστοιχεί σε 2-4 ενότητες λογοτεχνίας.
2. Έμφαση στα στοιχεία λογοτεχνικού γραμματισμού, τα οποία περιγράφονται στους δείκτες επάρκειας στο Α.Π. Λογοτεχνίας Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Γ. Παραγωγή Γραπτού Λόγου

1. Η Παραγωγή Γραπτού Λόγου να γίνεται με εστίαση στα γλωσσικά στοιχεία και τη σχηματική δομή ανά κειμενικό τύπο.
2. Παραγωγή Γραπτού Λόγου – δημιουργική γραφή: να γίνεται με βάση τα κείμενα που διάβασαν και επεξεργάστηκαν οι μαθητές/μαθήτριες: δημιουργικοί μετασχηματισμοί, γραμματικοσυντακτικές αλλαγές, υφολογικοί μετασχηματισμοί, μετακείμενα, κειμενικοί μετασχηματισμοί.
3. Τα Κριτήρια Αξιολόγησης Γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου θα πρέπει να αξιοποιούνται τόσο για τη διδασκαλία και εμπέδωση, όσο και για την αξιολόγηση. Μπορούν να εστιάζουν σε πυλώνες όπως: Δομή, Περιεχόμενο, Δομή παραγράφου, Δομή πρότασης, Έκφραση, Ορθογραφία – Τονισμός, Καλλιγραφία – Καλαισθησία.

Δ. Ιστορία

1. Ιστορικός Γραμματισμός (ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ – Μεθοδολογία).
2. Έμφαση στη μελέτη πηγών και άντληση πληροφοριών μέσα από εικόνες, χάρτες ή κείμενα.
3. Διάκριση Πρωτογενούς – Δευτερογενούς πηγής.
4. Κατατοπιστικά σημειώματα για τα σπουδαιότερα γεγονότα ή πρόσωπα κάθε μαθήματος.
5. Σωστή διατύπωση ορισμών.
6. Αξιολόγηση κάθε ενότητας.

Υποδοχή μαθητών στην Α' Γυμνασίου

Η πρώτη μέρα λειτουργίας του Γυμνασίου είναι σημαντική για τους καινούργιους μαθητές και πρέπει να της δοθεί η δέουσα προσοχή. Είναι η ημέρα που οι μαθητές της Α' τάξης θα έχουν την πρώτη τους επαφή με το Γυμνάσιο. Έτσι, όλα πρέπει να είναι σχεδιασμένα για να δοθεί η καλύτερη δυνατή εντύπωση.

Κατά τη διάρκεια της πρώτης μέρας:

1. Πραγματοποιείται καλωσόρισμα από τον διευθυντή με ιδιαίτερη αναφορά στους μαθητές της Α' τάξης.
2. Μετά το καλωσόρισμα, οι μαθητές της Α' τάξης οδηγούνται σε ξεχωριστό σημείο του σχολείου, όπου εκεί ο Β.Δ. υπεύθυνος του Προγράμματος «Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο», τον οποίο οι μαθητές ήδη γνωρίζουν, θα τους καλωσορίσει και αυτός με τη σειρά του και θα αναγνώσει τα ονόματα των μαθητών κατά τμήμα. Εκεί θα είναι η πρώτη φορά που οι μαθητές της Α' τάξης θα γνωρίσουν το καινούργιο τους τμήμα και τους συμμαθητές τους.
3. Στον χώρο συγκέντρωσης των μαθητών της Α' τάξης θα βρίσκονται οι Υπεύθυνοι των Τμημάτων των μαθητών της Α' τάξης, οι οποίοι θα οδηγήσουν τους μαθητές του τμήματός τους στην αίθουσά τους.
4. Ο Υπεύθυνος Τμήματος θα κάνει τις σχετικές συστάσεις και το δικό του καλωσόρισμα. Επειδή για τους μαθητές της Α' τάξης, η γνωριμία με τους καινούργιους συμμαθητές και η δημιουργία σχέσεων είναι σημαντική, ο Υπεύθυνος Τμήματος θα υλοποιήσει δράσεις που θα προάγουν την επικοινωνία αυτή. Μπορεί να διοργανώσει παιχνίδια γνωριμίας και «σπάσιμο του πάγου» μεταξύ των μαθητών. Τα παιχνίδια γνωριμίας συνεχίζονται και τις επόμενες μία-δύο ημέρες από τους Υπευθύνους, αξιοποιώντας το πλαίσιο διαφόρων μαθημάτων εκεί και όπου προσφέρεται, όπως το μάθημα της Φυσικής Αγωγής.
5. Ο Υπεύθυνος Τμήματος θα ξεναγήσει τους μαθητές του στους χώρους και τις εγκαταστάσεις του Γυμνασίου με βάση σχετικό πρόγραμμα ξενάγησης.
6. Θα δοθούν επίσης τα προβλεπόμενα έντυπα και θα δοθούν και οι πρώτες οδηγίες και συμβουλές για τη σωστή ένταξη των μαθητών στο Γυμνάσιο.
7. Θα δοθούν στους μαθητές, με βάση τον σχεδιασμό του σχολείου, τα μισά βιβλία την πρώτη ημέρα και τα άλλα μισά την επομένη. Αυτό γίνεται αφενός για πρακτικούς, και αφετέρου για συναισθηματικούς σκοπούς, αφού ο μεγάλος αριθμός βιβλίων μπορεί να προκαλέσει στους μαθητές αρνητικά συναισθήματα, όπως άγχος.
8. Τέλος, κατά την πρώτη μέρα, θα δοθεί το πρόχειρο ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθητών και θα τους εξηγηθεί ο τρόπος ανάγνωσής του.

Επίσης, ο πρώτος μήνας στο Γυμνάσιο αποτελεί μήνα προσαρμογής για τα παιδιά που μεταβαίνουν από το Δημοτικό. Συνεπώς, με διάφορες δράσεις οι εκπαιδευτικοί του Γυμνασίου θα πρέπει να τα βοηθήσουν να προσαρμοστούν, στις γνωστικές απαιτήσεις του Γυμνασίου και να εξοικειωθούν με τις διάφορες ρουτίνες και κανονισμούς του νέου τους σχολείου. Πιο κάτω παρατίθενται εισηγήσεις για διευκόλυνση της μετάβασης των παιδιών στην Α' Γυμνασίου στους διάφορους τομείς.

1. Εξοικείωση των παιδιών με τις ρουτίνες και μαθησιακές διαδικασίες του Γυμνασίου

Διαβαίνοντας τα παιδιά την είσοδο του Γυμνασίου, θα έρθουν αντιμέτωπα με μια σειρά από λειτουργικές διαδικασίες του νέου τους σχολείου, οι οποίες τα αφορούν άμεσα. Το Γυμνάσιο έχει τις δικές του καθιερωμένες ρουτίνες λειτουργίας, που είναι άγνωστες στο παιδί που μόλις έχει ολοκληρώσει τη Δημοτική εκπαίδευση. Παρόλο που τα παιδιά που μεταβαίνουν από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο μπορεί να είναι εξοικειωμένα με τις καθημερινές λειτουργικές διαδικασίες και οι απαιτήσεις του Δημοτικού θα πρέπει στο Γυμνάσιο να προσαρμοστούν σε διαφορετικές διαδικασίες, που τις περισσότερες φορές είναι και πιο πολύπλοκες.

Οι Διευθύνσεις αλλά και οι εκπαιδευτικοί στα Γυμνάσια καλούνται, κατά τους πρώτους μήνες και ιδιαίτερα κατά τον πρώτο μήνα της άφιξης των μαθητών από το Δημοτικό Σχολείο, να αναπτύξουν δράσεις που θα βοηθήσουν τους μαθητές να εξοικειωθούν με τις ρουτίνες και τις διαδικασίες της λειτουργίας στο Γυμνάσιο. Όσο πιο γρήγορα επιτευχθεί ο στόχος αυτός, τόσο γρηγορότερα θα φτάσει στο μέγιστό της η λειτουργική, αλλά και η μαθησιακή απόδοση των μαθητών της πρώτης τάξης του Γυμνασίου. Πιο κάτω περιγράφονται περιοχές στις οποίες οι Διευθύνσεις και οι εκπαιδευτικοί στα Γυμνάσια μπορούν να αναπτύξουν δράσεις προς επίτευξη του στόχου αυτού.

- **Εξοικείωση με νέους ρόλους, όπως είναι ο καθηγητής Σ.Ε.Α., ο Υπεύθυνος Τμήματος, ο Β.Δ., η γραμματεία.**

Το σχολείο καλείται να επεξηγήσει στους μαθητές τη σημασία αλλά και τον ρόλο των θεσμικών προσώπων τα οποία αποτελούν μέρος της ιεραρχίας, της δομής και της λειτουργικότητας της σχολικής μονάδας στο Γυμνάσιο. Περαιτέρω, θα πρέπει να ερμηνευτεί η σχέση που θα έχουν, ως μαθητές στο Γυμνάσιο, με κάθε έναν ξεχωριστά από τους θεσμούς και τα πρόσωπα που τους ενσαρκώνουν. Για παράδειγμα, αν ο μαθητής θέλει να πάρει άδεια εξόδου από το σχολείο για κάποιο επείγον περιστατικό, σε ποιους θα πρέπει να απευθυνθεί; Είναι αρκετό να λάβει την άδεια από τον Β.Δ. ή θα πρέπει να ενημερώσει και τον εκπαιδευτικό της επόμενης διδακτικής περιόδου; Ποια η σχέση των μαθητών με τη Γραμματεία του σχολείου ή το βοηθητικό προσωπικό (π.χ. συντηρητές, καθαρίστριες);

- **Γνωριμία με τους Κανονισμούς Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης του 2017 και τους εσωτερικούς κανονισμούς του σχολείου (πειθαρχικός κώδικας, απουσίες και η δικαιολόγησή τους, στολή, έγκαιρη προσέλευση, διαδικασία αποχώρησης από το σχολείο κ.λπ.)**

Οι κανονισμοί λειτουργίας των Σχολείων Μέσης εκπαίδευσης έχουν νομικό αλλά και λειτουργικό χαρακτήρα. Για παράδειγμα, αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα η καθυστέρηση της προσέλευσης των μαθητών στο σχολείο και στα μαθήματα, ή η μη συμμόρφωση με την καθιερωμένη σχολική στολή. Η ευπρεπής εμφάνιση, η μεταφορά στον σχολικό χώρο επικίνδυνων αντικειμένων ή ουσι-

ών, η συναναστροφή με εξωσχολικούς είναι μερικά μόνο παραδείγματα που περιγράφονται στους σχολικούς κανονισμούς και στον πειθαρχικό κώδικα. Το να γνωρίσουν τα παιδιά της πρώτης τάξης τις πειθαρχικές διατάξεις είναι σημαντικό. Εντούτοις, είναι περισσότερο σημαντικό να επεξηγηθεί στους μαθητές η σημασία και ο λειτουργικός χαρακτήρας των σχολικών κανονισμών. Οι μαθητές θα πρέπει να αντιληφθούν ότι οι κανονισμοί δεν έχουν θεσμοθετηθεί για να επιβάλουν ένα πλέγμα απαγορεύσεων, αλλά είναι απαραίτητοι για να δημιουργηθεί ένα ασφαλές, μαθησιακό και αποδοτικό σχολικό περιβάλλον. Επομένως, το σχολείο καλείται όχι απλά να ενημερώσει τους νέους μαθητές του για τους προβλεπόμενους σχολικούς κανονισμούς, αλλά περισσότερο να ερμηνεύσει και επεξηγήσει τον ρόλο και τη σημασία τους στην ανάπτυξη κατάλληλου περιβάλλοντος μάθησης για όλους τους μαθητές.

- **Ενίσχυση του ρόλου του Υπεύθυνου Τμήματος καθ' όλη τη διάρκεια της Α' Γυμνασίου (για παράδειγμα, κατά το πρώτο τετράμηνο της φοίτησης, σε τακτά χρονικά διαστήματα πραγματοποίηση συναντήσεων με τους μαθητές κατά τις οποίες να πραγματοποιείται συζήτηση σε σχέση με τις διαδικασίες του Γυμνασίου, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των παιδιών).**

Ο ρόλος του καθηγητή Υπεύθυνου Τμήματος είναι πολύ σημαντικός σε όλο το φάσμα της γυμνασιακής φοίτησης των μαθητών, ιδιαίτερα όμως, είναι σημαντικός για τους μαθητές της πρώτης τάξης. Οι Διευθύνσεις των Γυμνασίων καλούνται να επιλέγουν τους ικανότερους εκπαιδευτικούς που διαθέτουν για τον ρόλο αυτό. Πέρα από τις τυπικές του υποχρεώσεις, ο Υπεύθυνος Τμήματος έχει την υποχρέωση να παρακολουθεί τόσο τη συμπεριφορά όσο και την επίδοση των μαθητών του και να συνεργάζεται με τους διοικητικούς και υποστηρικτικούς θεσμούς στο σχολείο (π.χ., Β.Δ., Σχολικός Σύμβουλος) για την έγκαιρη αντιμετώπιση αναφυόμενων προβλημάτων των μαθητών του.

Η έγνοια του Υπεύθυνου Τμήματος, ιδιαίτερα για τους νεοεισερχόμενους μαθητές της πρώτης τάξης, δεν περιορίζεται μέσα στις σχολικές αίθουσες, αλλά επεκτείνεται σε όλες τις σχολικές δραστηριότητες (σχολικές εκδηλώσεις, εκδρομές, διαλείμματα στην αυλή κ.λπ.).

Η επαφή του Υπεύθυνου Τμήματος με τους νεοεισερχόμενους μαθητές της πρώτης τάξης οφείλει να είναι ιδιαίτερα πυκνή κατά τους πρώτους μήνες λειτουργίας του σχολείου. Η ενέργεια αυτή θα βοηθήσει στο να εξοικειωθούν οι μαθητές γρηγορότερα με το νέο τους περιβάλλον. Ταυτόχρονα, η συχνή επαφή, θα βοηθήσει τον Υπεύθυνο Τμήματος να γνωρίσει καλύτερα τους μαθητές και τα προβλήματά τους, ώστε να είναι σε θέση να τα αντιμετωπίσει καλύτερα. Τέλος, η δράση αυτή, θα αναπτύξει στους μαθητές αισθήματα ασφάλειας για το νέο σχολικό περιβάλλον, αφού θα γνωρίζουν καλά έναν, τουλάχιστον, εκπαιδευτικό στον οποίο θα μπορούν να εμπιστευθούν τα προβλήματά και τις ανησυχίες τους. Για τον λόγο αυτό, οι εκπαιδευτικοί που θα επιλεγούν ως Υπεύθυνοι Τμήματος σε τμήματα της πρώτης τάξης θα πρέπει να φροντίσουν ώστε να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των μαθητών τους, ενεργώντας με επαγγελματισμό και διακριτικότητα.

- **Πραγματοποίηση ενδοσχολικών δράσεων για παροχή ευκαιριών γνωριμίας με τους καθηγητές των παιδιών, των διάφορων τμημάτων κ.λπ. (π.χ., μέσω ομαδικών δραστηριοτήτων)**

Το παιδί, ερχόμενο από το Δημοτικό σχολείο στο Γυμνάσιο, έρχεται σε επαφή με παρά πολλά νέα πρόσωπα (καθηγητές, διοικητικό προσωπικό, υποστηρικτικό προσωπικό, βοηθητικό προσωπικό). Τα νέα αυτά πρόσωπα έχουν, άλλα λιγότερο και άλλα περισσότερο, μια σχέση με το παιδί και την

καθημερινή σχολική ζωή του. Η γνωριμία, τόσο στο θεσμικό, (μαθήματα, καθημερινές σχολικές διαδικασίες) όσο και στο ατομικό επίπεδο, είναι απαραίτητη για να οικοδομηθεί ένα λειτουργικό και αποδοτικό μαθησιακό περιβάλλον για τους νέους μαθητές. Περαιτέρω, η γνωριμία με τα πρόσωπα και τους θεσμούς, στο νέο σχολικό περιβάλλον, θα υποβοηθήσει τους νέους μαθητές να οικοδομήσουν το αίσθημα του ανήκειν στο νέο τους σχολείο, που είναι απαραίτητο για τη δημιουργία κατάλληλου μαθησιακού κλίματος.

Ως εκ τούτου, το σχολείο καλείται να αναπτύξει δράσεις γνωριμίας τόσο σε θεσμικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο για τους νεοεισερχόμενους μαθητές με το προσωπικό του σχολείου. Τέτοιες δράσεις θα μπορούσαν να είναι η κοινή προσευχή και η σχολική συγκέντρωση, ιδιαίτερα κατά τον μήνα προσαρμογής, η διοργάνωση ομαδικών παιχνιδιών κατά τα διαλείμματα με τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών, η οργανωμένη παρακολούθηση της αντιπροσωπευτικής ομάδας του σχολείου (για παράδειγμα στην καλαθόσφαιρα) από μαθητές και εκπαιδευτικούς, η διοργάνωση ενός περιπάτου ή μιας σύντομης εκπαιδευτικής εκδρομής, η βράβευση της καλύτερης πινακίδας στην πρώτη τάξη κατά τον πρώτο μήνα, κ.ά.

2. Ανάπτυξη δεξιοτήτων μάθησης

Το παιδί, προερχόμενο από το Δημοτικό Σχολείο έχει αναπτύξει συγκεκριμένες δεξιότητες μελέτης και μάθησης. Οι δεξιότητες αυτές θα είναι η βάση την οποία θα πρέπει να αναπτύξει για να μπορέσει να ανταποκριθεί στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα, με τα οποία καλείται να έρθει σε επαφή στο Γυμνάσιο. Τις περισσότερες φορές, το κάθε γνωστικό αντικείμενο απαιτεί ιδιαίτερες δεξιότητες μελέτης και μάθησης. Οι εκπαιδευτικοί στο Γυμνάσιο καλούνται να εντοπίσουν, να περιγράψουν και να καθοδηγήσουν τους νεοεισερχόμενους μαθητές στη σταδιακή κατάκτηση των δεξιοτήτων αυτών. Οι Διευθύνσεις των Γυμνασίων, ενεργώντας μέσα στο πλαίσιο της ενάσκησης παιδαγωγούσας ηγεσίας, καλούνται να μεριμνήσουν για την υλοποίηση του στόχου αυτού. Η καταγραφή και η επεξήγηση των δεξιοτήτων μάθησης στους μαθητές, υπό τη μορφή των απαιτήσεων του κάθε γνωστικού αντικειμένου, δεν επαρκεί. Χρειάζεται η καθοδήγηση των παιδιών μέσα από διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης για την κατάκτηση αυτών των δεξιοτήτων.

- **Καθοδήγηση των μαθητών/τριών κατά τον μήνα προσαρμογής, από τον Υπεύθυνο Τμήματος και τους εκπαιδευτικούς των διαφόρων μαθημάτων, για σκοπούς κατάκτησης βασικών μαθησιακών δεξιοτήτων (εντοπισμός κύριας ιδέας, εντοπισμός πληροφοριών στο κείμενο, σύνθεση πληροφοριών για απάντηση, διαδικασία επίλυσης προβλήματος, εξαγωγή συμπερασμάτων, περίληψη κ.λπ.), οι οποίες κρίνονται σημαντικές για ανταπόκριση στις απαιτήσεις του Γυμνασίου.**

Αφού καταγραφούν οι απαραίτητες δεξιότητες μάθησης, στο επίπεδο των μαθητών της πρώτης τάξης, σε κάθε γνωστικό αντικείμενο, θα πρέπει ο κάθε εκπαιδευτικός να αξιολογήσει τις υφιστάμενες δεξιότητες μάθησης (π.χ. μέσω παρατήρησης στην τάξη) και να αναπτύξει διδακτικές δραστηριότητες που θα βοηθήσουν τα παιδιά στην κατάκτηση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ανταπόκρισή τους στις γνωστικές απαιτήσεις των μαθημάτων. Οι εκπαιδευτικοί, στο πλαίσιο της καθημερινής διαμορφωτικής αξιολόγησης, οφείλουν να παρακολουθούν τον βαθμό κατάκτησης των δεξιοτήτων μάθησης από τους μαθητές και να ενεργούν ανάλογα, είτε εκτελώντας σχετικές δραστηριότητες, είτε δημιουργώντας νέες ευκαιρίες για ουσιαστική κατάκτηση των δεξιοτήτων από όλους τους μαθητές.

Ο ρόλος του καθηγητή Σ.Ε.Α. και του Συντονιστή Βοηθού Διευθυντή θα πρέπει να είναι ουσιαστικός σε όλη τη διαδικασία, και ιδιαίτερα στην καταγραφή των δεξιοτήτων μάθησης που είναι απαραίτητες στο επίπεδο των μαθητών της πρώτης τάξης. Νεοεισερχόμενοι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να υποβοηθηθούν τόσο στον εντοπισμό των δεξιοτήτων όσο και στον τρόπο διδασκαλίας για την κατάκτησή τους από τους μαθητές.

● Δεξιότητες μελέτης, κατ' οίκον εργασία.

Πέρα από τις δεξιότητες μάθησης, το σχολείο οφείλει να καθοδηγήσει τους νεοεισερχόμενους μαθητές του ώστε να αποκτήσουν αποτελεσματικές δεξιότητες μελέτης για κάθε ένα από τα γνωστικά αντικείμενα με τα οποία το παιδί θα έρθει σε επαφή στο Γυμνάσιο. Η μελέτη στο σπίτι και η κατ' οίκον εργασία αποτελούν ευκαιρίες μάθησης και επέκτασης του σχολικού διδακτικού χρόνου, παράγοντες που έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα για ένα αποτελεσματικό σχολείο. Για τον λόγο αυτό, οφείλει το σχολείο να δώσει στα παιδιά, και ιδιαίτερα της πρώτης τάξης, όλα τα εφόδια για αποτελεσματική αξιοποίηση του χρόνου μελέτης στο σπίτι και της εκτέλεσης της κατ' οίκον εργασίας.

Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι οι μαθητές γνωρίζουν επακριβώς τους διδακτικούς στόχους που τέθηκαν στο μάθημα της ημέρας, καθώς και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Εφαρμόζοντας στην πράξη τη διαμορφωτική αξιολόγηση, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να προσδιορίσουν, στα πλαίσια της καθημερινής διδασκαλίας τους, τόσο τους συγκεκριμένους στόχους του μαθήματος, όσο και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα (τι αναμένεται να γνωρίσουν ή να κατανοήσουν οι μαθητές, ποιες δεξιότητες να κατακτήσουν κ.τ.λ.). Επίσης, μέσα από επιλεγμένες δραστηριότητες δόμησης, (π.χ. επισήμανση των βασικών σημείων του μαθήματος, ανακεφαλαίωση κ.ά.), οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να βοηθήσουν τους μαθητές τους να διασυνδέσουν τα διάφορα σημεία του μαθήματος, έτσι ώστε να δημιουργήσουν έναν εννοιολογικό χάρτη με τα κυριότερα σημεία για να είναι σε θέση να επικεντρωθούν στα σημαντικότερα στοιχεία του μαθήματος. Αυτό αναμένεται να βοηθήσει πρακτικά τους μαθητές κατά την εκτέλεση της κατ' οίκον εργασίας και της μελέτης στο σπίτι.

Είναι επίσης πολύ σημαντικό οι διδάσκοντες στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα να κατευθύνουν τους μαθητές στην ανάπτυξη δεξιοτήτων μελέτης. Για παράδειγμα πολλοί μαθητές έχουν τη συνήθεια να δοκιμάζουν να επιλύσουν ασκήσεις που τέθηκαν ως κατ' οίκον εργασία πριν μελετήσουν τις διδασκόμενες έννοιες και τα σχετικά παραδείγματα. Σε μια τέτοια περίπτωση, η αποτυχία, και κατ' επέκταση, η απογοήτευση και η μείωση των εσωτερικών κινήτρων για μάθηση είναι πολύ πιθανή.

● Θεσμοθέτηση ημερολογίου των μαθημάτων και της κατ' οίκον εργασίας

Το ημερολόγιο αποτελεί για τον μαθητή ένα εργαλείο οργάνωσης που συμβάλει στην καλύτερη αξιοποίηση του χρόνου που θα αφιερώνει για το σχολείο και τη μάθησή του. Επιπλέον, το εργαλείο αυτό, μέσα από την ορθή αξιοποίησή του, τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους γονείς, θα βοηθήσει το παιδί να γίνει πιο υπεύθυνο σε ό,τι αφορά στις υποχρεώσεις του ως προς τις απαιτήσεις του Γυμνασίου. Το ημερολόγιο, στο οποίο με συνοπτικό τρόπο θα αναγράφονται τα κύρια προσδοκώμενα, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από κάθε διδακτική περίοδο καθώς, και οι απαιτήσεις της κατ' οίκον εργασίας, θα βοηθήσει στην καλύτερη επικοινωνία του σχολείου με τους γονείς, ώστε μαζί να αναζητήσουν τρόπους υποστήριξης των μαθητών για καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα. Περαιτέρω, το ημερολόγιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως μέσο άσκησης του μαθητή σε δεξιότητες αυτοαξιολόγησης και αυτορρύθμισης της γνώσης του.

- **Επανάληψη και εξάσκηση σε βασικές πυρηνικές γνώσεις ιδιαίτερα στη Γλώσσα και στα Μαθηματικά κατά τον πρώτο μήνα φοίτησης στο Γυμνάσιο**

Κατά τις πρώτες εβδομάδες επαφής των εκπαιδευτικών με τους νεοεισερχόμενους μαθητές της πρώτης τάξης, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να διαγνώσουν τον βαθμό μαθησιακής ετοιμότητας των μαθητών τους. Επειδή οι μαθητές της πρώτης τάξης οι οποίοι εγγράφονται στα Γυμνάσια προέρχονται συνήθως από διάφορα Δημοτικά Σχολεία, ο βαθμός ετοιμότητάς τους ποικίλλει. Μέσα από διαγνωστικές δραστηριότητες θα πρέπει οι διδάσκοντες στην πρώτη τάξη του Γυμνασίου, ιδιαιτέρως στα Ελληνικά και Μαθηματικά, να εντοπίσουν ενδεχόμενες αδυναμίες των μαθητών, τόσο στο επίπεδο της τάξης όσο και σε ατομικό επίπεδο. Θα πρέπει να προσεχθεί ώστε τα αποτελέσματα των διαγνωστικών δραστηριοτήτων να μην αποτελέσουν πηγή για συγκριτική αξιολόγηση των μαθητών, αλλά για διαμόρφωση κατάλληλων στόχων των μαθημάτων και διαφοροποίηση της διδασκαλίας ούτως ώστε να καλυφθούν οι μαθησιακές ανάγκες των μαθητών. Πολύ περισσότερο, δεν θα πρέπει να προσλάβουν οι μαθητές αρνητικά μηνύματα σε ό,τι αφορά το μαθησιακό επίπεδό τους.

Ενεργώντας διακριτικά, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να αξιοποιήσουν τα αποτελέσματα των διαγνωστικών αξιολογήσεών τους για διαμορφωτικό σκοπό. Δηλαδή, με βάση τα αποτελέσματα των μαθητών είναι καλό να δημιουργήσουν ευκαιρίες εξάσκησης των μαθητών σε βασικές πυρηνικές γνώσεις. Για παράδειγμα, μπορούν να δημιουργήσουν φύλλα εργασίας με συγκεκριμένο στόχο σε επίπεδο τάξης ή ακόμα και σε ατομικό επίπεδο, σύμφωνα με τις ανάγκες του κάθε μαθητή, όταν υπάρχει ανάγκη. Στόχος δεν είναι να αλλοιωθεί ο προγραμματισμός της διδαχθείσας ύλης αλλά θα πρέπει οι δραστηριότητες εξάσκησης σε βασικές πυρηνικές γνώσεις να ενσωματωθούν αρμονικά μέσα στον προγραμματισμό της ύλης και να αξιοποιούνται οι ευκαιρίες μάθησης που προσφέρει ο προγραμματισμός του αναλυτικού προγράμματος.

- **Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων χρήσης Η/Υ, δεξιοτήτων αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο και αξιολόγησης των πληροφοριών αυτών**

Η ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων θα πρέπει να γίνει σταδιακά και προγραμματισμένα. Δεν είναι ορθό να ανατεθούν από νωρίς απαιτητικές εργασίες χρήσης των ψηφιακών μέσων στους μαθητές. Από την άλλη όμως, ούτε είναι ορθό να απουσιάζουν παντελώς, κατά τον μήνα προσαρμογής, δραστηριότητες που απαιτούν χρήση ψηφιακών μέσων, με την αιτιολόγηση ότι αργότερα θα ανατεθεί μια μεγάλη δημιουργική εργασία (project). Επομένως, θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί να κάνουν ένα πλάνο σταδιακής επαφής των μαθητών με την τεχνολογία, ξεκινώντας με δραστηριότητες μέσα στην τάξη, όπου ο μαθητής θα έχει την ευκαιρία να γνωρίσει από τον εκπαιδευτικό πώς χρησιμοποιείται η ψηφιακή τεχνολογία στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο. Αργότερα, θα πρέπει να ακολουθήσει μια μικρή δραστηριότητα, ως μέρος της κατ' οίκον εργασίας, και στη συνέχεια μπορεί να οργανωθεί μια μεγαλύτερη ατομική ή και ομαδική εργασία. Σε κάθε περίπτωση, οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να σχεδιάσουν πολύ καλά τις δραστηριότητες αυτές, με γνώμονα την πραγματική προσθετική αξία σε επίπεδο δεξιοτήτων, αλλά και μάθησης.

3. Εξοικείωση των παιδιών με τις μεθόδους αξιολόγησης στο Γυμνάσιο

Η αξιολόγηση της επίδοσης σε συστηματική και οργανωμένη βάση αποτελεί μία από τις βασικές καινοτομίες που θα αντιμετωπίσει ο νεοεισερχόμενος μαθητής του Γυμνασίου στην πρώτη τάξη. Δυστυχώς, η έννοια της αξιολόγησης έχει ταυτιστεί με τη συγκριτική αξιολόγηση και τον βαθμό. Το σχολείο καλείται να μεταβάλει την καλά εδραιωμένη αυτή αντίληψη, τόσο στα μάτια των

μαθητών όσο και της ευρύτερης κοινωνίας. Το εγχείρημα δεν είναι καθόλου εύκολο, δεδομένου ότι την ίδια συγκριτική αντίληψη έχουν, τις περισσότερες φορές, και οι εκπαιδευτικοί. Οι διευθύνσεις των σχολείων θα πρέπει να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν πολιτική διαμορφωτικής αξιολόγησης. Απαιτείται καλός προγραμματισμός και συστηματική εργασία προς τον σκοπό αυτό. Πιο κάτω περιγράφονται εισηγήσεις για μέτρα που αν εφαρμοστούν, μπορούν να βοηθήσουν την επίτευξη του στόχου.

- **Ετοιμασία πλάνου μάθησης από τους εκπαιδευτικούς για το πρώτο τετράμηνο, για κάθε μάθημα, στο οποίο θα περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τα εγχειρίδια που θα χρησιμοποιηθούν στην κάθε ενότητα (με αναγραφή των σχετικών παραγράφων), οι διαδικασίες αξιολόγησης και οι υποχρεώσεις των μαθητών στο μάθημα (τετράδια, τετράδια εργαστηρίου, υλικά εργαστηρίων και ειδικών μαθημάτων όπως μουσικής, τέχνης, γυμναστικής κ.λπ.)**

Το πλάνο μάθησης είναι ένα εργαλείο που έχει ήδη εφαρμοστεί, στο πλαίσιο της αξιολόγησης τετραμήνων, στα Λύκεια. Έχει ως στόχο να περιγράψει τους μαθησιακούς στόχους του κάθε μαθήματος μέσα στο τετράμηνο, τα εγχειρίδια και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης.

Το πλάνο μάθησης ορίζει το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα εξελιχθεί κατά τη διάρκεια του τετραμήνου το συγκεκριμένο μάθημα. Δηλώνει με σαφήνεια πώς θα αξιολογηθούν οι διδακτικοί στόχοι ώστε να γνωρίζει, τόσο ο μαθητής, όσο και οι γονείς/κηδεμόνες του εκ των προτέρων. Για παράδειγμα, στο συγκεκριμένο μάθημα, θα γίνουν δύο γραπτές αξιολογητικές δραστηριότητες σε ενότητα και άλλες δύο στο μάθημα της ημέρας, θα αξιολογείται η καθημερινή συμμετοχή του παιδιού στα μαθήματα, ως επίσης και η κατ' οίκον εργασία. Θα αξιολογείται, επίσης, ο βαθμός της πληρότητας των σημειώσεων του μαθήματος που λαμβάνει ο μαθητής στο τετράδιό του, ο βαθμός επίτευξης σε ενδεχόμενη δημιουργική εργασία που θα ανατεθεί κλπ. Μαζί με τα σημεία στα οποία θα βασιστεί η αξιολόγηση του μαθητή σημειώνεται και η ποσόστωση που αυτή θα έχει στον τελικό βαθμό του τετραμήνου.

Δηλώνεται, επίσης, η χρονική περίοδος των γραπτών αξιολογητικών ασκήσεων, ιδιαίτερα όταν αυτές αφορούν σε ενότητα (π.χ. η πρώτη θα γίνει την τελευταία εβδομάδα του Οκτωβρίου και η άλλη την πρώτη εβδομάδα του Νοεμβρίου).

Μέσα από το πλάνο μάθησης, το σχολείο μπορεί να οργανώσει καλύτερα τις αξιολογήσεις σε ενότητα (διαγνωστικά δοκίμια) των μαθητών, ώστε να μην παρατηρείται συσσώρευση σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους. Το εργαλείο αυτό βοηθά επίσης το σχολείο στην παρακολούθηση των διαδικασιών αξιολόγησης των μαθητών από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να αποφεύγονται τυχόν αυθαιρεσίες και άσκοπες αντεγκλήσεις με μαθητές και γονείς στον υπολογισμό του βαθμού στο τετράμηνο. Επιπλέον, μέσα από το Πλάνο Μάθησης δίνεται το μήνυμα πως η αξιολόγηση είναι μια συνεχής διαδικασία που βασίζεται σε ποικίλες μορφές αξιολόγησης, γραπτές, προφορικές και εκτέλεσης δραστηριοτήτων.

- **Καλλιέργεια δεξιοτήτων διαμορφωτικής αξιολόγησης στο επίπεδο του μαθητή, κατά τον μήνα προσαρμογής, όπως: αναγνώριση μαθησιακών στόχων και κριτηρίων επιτυχίας, ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης, ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας και συζήτησης στην τάξη.**

Η διαμορφωτική αξιολόγηση είναι ένα δυναμικό εργαλείο αλληλεπίδρασης του εκπαιδευτικού με τους μαθητές. Η διαμορφωτική αξιολόγηση αναγνωρίζει τη σημασία της ουσιαστικής εμπλοκής των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης καθώς και στην καλλιέργεια μεταγνωστικών δεξιοτήτων στους μαθητές, όπως είναι η ικανότητα της αυτοαξιολόγησης. Σε όλη τη διάρκεια της σχολικής φοίτησης, ιδιαίτερα, όμως, κατά τον μήνα της προσαρμογής, θα πρέπει να δοθούν ευκαιρίες στους μαθητές ώστε να αντιληφθούν τη σημασία της δικής τους ενεργητικής εμπλοκής στις διαδικασίες αξιολόγησης. Εδώ δεν εννοείται η εμπλοκή των μαθητών σε αριθμητική αποτίμηση της επίδοσής τους, αλλά η ικανότητα, εκ μέρους των μαθητών να κρίνουν τον βαθμό της μαθησιακής τους επίτευξης σε σχέση με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Μέσα από δραστηριότητες που θα σχεδιάσει ο εκπαιδευτικός στην τάξη, οι μαθητές καλούνται να εμπλακούν σε διαδικασίες τόσο αυτοαξιολόγησης όσο και ετεροαξιολόγησης. Η διαδικασία αυτή έχει ως προαπαιτούμενο τη σαφή αναφορά στους συγκεκριμένους στόχους του μαθήματος, από μέρους των διδασκόντων, καθώς και των συγκεκριμένων κριτηρίων αξιολόγησης που αποτελούν συστατικά στοιχεία της διαμορφωτικής αξιολόγησης των μαθητών. Έχοντας υπόψη ότι πολλοί μαθητές ίσως να έρχονται για πρώτη φορά σε επαφή με διαδικασίες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να διδάξουν στους μαθητές τις διαδικασίες αυτές, μέσα από συγκεκριμένα βήματα, ούτως ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε απογοήτευση και ακατάλληλα σχόλια σε περίπτωση ετεροαξιολόγησης. Συγκεκριμένα, πριν την εμπλοκή των μαθητών στις διαδικασίες ετεροαξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης, θα ήταν καλό οι μαθητές να εφαρμόσουν τα κριτήρια αξιολόγησης σε μια δοσμένη «άγνωστη» εργασία/άσκηση/ διαγνωστικό δοκίμιο (π.χ., κάποιου παλιού μαθητή, χωρίς όμως να αναγράφονται τα στοιχεία του) για σκοπούς εξάσκησης στην εφαρμογή των κριτηρίων αξιολόγησης. Στη συνέχεια, οι μαθητές μπορούν να εμπλακούν σε διαδικασίες ετεροαξιολόγησης και στη συνέχεια σε αξιολόγηση δικών τους ασκήσεων/εργασιών/δοκιμίων.

- **Παροχή δυνατότητας στους μαθητές για γνωριμία και προσαρμογή σε διαφορετικές μορφές αξιολόγησης, με ανατροφοδότηση στη βάση κριτηρίων αξιολόγησης, χωρίς αυτές να λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του βαθμού που θα πάρουν στο μάθημα.**

Η αποτίμηση της αξιολόγησης των μαθητών σε αριθμητική ή άλλη κλίμακα δεν συνιστάται κατά τον μήνα προσαρμογής. Από την άλλη, έχει ιδιαίτερη βαρύτητα να αναπτυχθούν δραστηριότητες από τους εκπαιδευτικούς οι οποίες να βοηθήσουν τους μαθητές να αντιληφθούν τα κριτήρια με τα οποία αξιολογούνται. Για παράδειγμα, με ποια κριτήρια αξιολογείται, στο επίπεδο των μαθητών της πρώτης τάξης, μια περίληψη; Πότε μια μαθηματική έκφραση ή μια διαδικασία απόδειξης στη Γεωμετρία θεωρείται ορθή; Στο πλαίσιο αυτό οι εκπαιδευτικοί καλούνται να βοηθήσουν τους μαθητές αναπτύσσοντας ρούμπρικες διαμορφωτικής αξιολόγησης σε βασικές δραστηριότητες, και στη συνέχεια να ζητήσουν από τους μαθητές να αξιολογήσουν τις δικές τους εργασίες, ή τις εργασίες των συμμαθητών τους, στη βάση των κριτηρίων αξιολόγησης που περιγράφονται στη ρούμπρικα. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές κατανοούν πότε μια εργασία ή απάντησή τους κρίνεται ως ορθή και τι υπολείπεται από μια μερικώς ορθή απάντηση.

4. Αποτελεσματική συνεργασία με τους γονείς/κηδεμόνες

Η συνεργασία του σχολείου με την οικογένεια του μαθητή αποτελεί παράγοντα καθοριστικής σημασίας, τόσο σε θέματα μελέτης και επίδοσης όσο και σε θέματα πειθαρχίας και συμπεριφοράς. Θα πρέπει το Γυμνάσιο να βρει τρόπους διευκόλυνσης, αλλά και ενθάρρυνσης αυτής της επικοινωνίας μέσα από τη διαμόρφωση σχετικής πολιτικής. Οι γονείς/κηδεμόνες ενημερώνονται, μέσα από το πρόγραμμα της Ομαλής μετάβασης, για την αναγκαιότητα της ενεργού συμμετοχής τους στην όλη διαδικασία της εκπαίδευσης των παιδιών τους.

Για τις περιπτώσεις μαθητών που μπορεί να χρειάζονται ξεχωριστό χειρισμό λόγω μαθησιακών ή/και συναισθηματικών δυσκολιών, θα πρέπει η οικογένεια του μαθητή να συνεργαστεί με τους καθηγητές Σ.Ε.Α. ή/και τους εκπαιδευτικούς ψυχολόγους για την έγκαιρη αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών και τη διαμόρφωση πλάνου μάθησης.

Τέλος, το Γυμνάσιο θα πρέπει να μεριμνά, με την έναρξη κάθε νέας σχολικής χρονιάς, μέσα από διαλέξεις ή/και βιωματικά εργαστήρια, να ενημερώνει/εκπαιδεύει τους γονείς/κηδεμόνες για θέματα τα οποία μπορούν να υποβοηθήσουν την ομαλή μετάβαση και προσαρμογή των παιδιών τους στο Γυμνάσιο, καθώς και για θέματα επίδοσης και σχολικής απόδοσης.

